

УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ АЛЬФРЕДА НОБЕЛЯ
КАФЕДРА ГЛОБАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА БАКАЛАВРА
на тему

"Розробка та шляхи реалізації міжнародного інвестиційного проекту
«Створення кав'ярні у ОАЕ»"

Виконав: здобувач IV курсу,
групи МЕВ-17 зс
Спеціальності 292 Міжнародні економічні
відносини

Трубчанінова А. В.
прізвище, ініціали

Керівник: к.е.н., доцент Шкура І. С.
прізвище, ініціали, науковий ступінь, вчене звання

Дніпро
2021

УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ АЛЬФРЕДА НОБЕЛЯ

КАФЕДРА ГЛОБАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

Перший (бакалаврський) рівень

Спеціальність 292 Міжнародні економічні відносини

Затверджую:

Зав. кафедри _____

(підпис, прізвище, ім'я та по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

“ ____ ” _____ 20__ р.

ЗАВДАННЯ

на кваліфікаційну роботу здобувачу

Трубчанінова Аліна Володимирівна _____

(прізвище, ім'я та по батькові)

1. Тема роботи ____ Розробка та шляхи реалізації міжнародного інвестиційного проекту «Створення кав'ярні у ОАЕ» _____

2. Керівник роботи ____ Шкура І. С. кандидат економічних наук, доцент _____
(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

Затверджені наказом від " ____ " _____ 20__ р., № _____

3. Термін здачі здобувачем закінченої роботи ____ 01 червня 2021 року__

4. Цільова установка та вихідні дані до роботи:

- провести огляд геополітичної, та економічної ситуації у ОАЕ;
 - проаналізувати структуру експорту та імпорту ОАЕ;
 - дослідити інтенсивність міжнародного переміщення факторів виробництва за участю ОАЕ;
 - встановити бізнес фактори, які впливають на інвестиційний клімат ОАЕ;
 - оцінити привабливість інвестиційного клімату;
 - проаналізувати правила отримання ліцензії та реєстрації компанії в ОАЕ;
 - визначити стратегії реалізації міжнародного інвестиційного проекту;
 - підрахувати очікувані доходи та зробити оцінку економічної привабливості інвестиційного проекту.
5. Зміст роботи (перелік питань, які належить розробити):
- факторний аналіз спеціалізації ОАЕ;
 - визначення місця економіки ОАЕ в міжнародному поділі праці та роль на глобальній політичній арені;
 - встановлення загроз та перспектив розвитку міжнародних економічних відносин ОАЕ;
 - визначення теоретичного підґрунтя розробки міжнародного інвестиційного проекту;
 - розробка та просування міжнародного інвестиційного проекту « Створення кав'ярні у ОАЕ»;
 - визначення ефективності реалізації інвестиційного проекту.

6. Консультанти розділів роботи:

Розділ	Консультант (прізвище, ініціали, посада)	Підпис, дата	
		Завдання видав	Завдання прийняв
Розділ 1	Шкура І. С., кандидат економічних наук, доцент	26.02.2021	
Розділ 2	Шкура І. С., кандидат економічних наук, доцент	25.03.2021	
Розділ 3	Шкура І. С., кандидат економічних наук, доцент	10.04.2021	

7. Дата видачі завдання 26.02.2021

8. Календарний план виконання роботи

№ п/п	Назва етапів кваліфікаційної роботи	Термін виконання етапів роботи	
		За планом	Фактично
1	Визначення теми роботи та узгодження її з керівником	15.03.2021	
2	Розробка плану роботи та узгодження його керівником	20.03.2021	
3	Розділ 1. Основні характеристики та макропоказники економіки ОАЕ	01.04.2021	
4	Розділ 2. Роль Фінляндії у міжнародних економічних відносинах та інвестиційний клімат ОАЕ	15.04.2021	
5	Розділ 3. Розробка міжнародного інвестиційного проекту щодо створення мікрокав'ярні у ОАЕ	15.05.2021	
6	Подача завершеної роботи	1.06.2021	
7	Попередній захист роботи	10.06.2021	
8	Захист роботи	25.06.2021	

Здобувач

*підпис*Трубчанінова А. В.*прізвище, ініціали*

Керівник кваліфікаційної роботи _____

*підпис*Шкура І. С., кандидат економічних наук, доцент*прізвище, ініціали*

АНОТАЦІЯ

Трубчанінова А.В. Розробка та шляхи реалізації міжнародного інвестиційного проекту «Створення кав'ярні у ОАЕ».

У роботі проведено дослідження сучасного стану та тенденцій розвитку економіки Об'єднаних Арабських Еміратів за останні п'ятнадцять років. Виявлено, що в ОАЕ великий рівень доходу та один з найвищих коефіцієнтів зайнятості. Сильними сторонами ОАЕ є легкий доступ до нафтових ресурсів, низькі енергетичні витрати, готовність диверсифікувати економіку та висока купівельна спроможність, відсутність прямого оподаткування бізнесу та прямого оподаткування прибутку, валютного контролю та будь-яких обмежень щодо репатріації капіталу, а також існування потужного та прибуткового банківського сектору.

У роботі розроблено міжнародний інвестиційний проект по створенню кав'ярні в ОАЕ за рахунок власних коштів інвестора з України. Наведені розрахунки потреби в інвестиційних ресурсах, обґрунтовано організаційно-правову форму створюваного підприємства, а також проведено розрахунки основних показників, які дали змогу оцінити інвестиційні привабливість запропонованого проекту.

Ключові слова: характеристика країни, ведення бізнесу, інвестиційний клімат, *NPV*, термін окупності інвестиційного проекту.

SUMMARY

Trubchaninova AV Development and implementation of the international investment project "Establishment of a coffee shop in the UAE".

The study examines the current state and trends of the United Arab Emirates economy development over the past fifteen years. It was found that the UAE has a high level of income and one of the highest employment rates. Strengths of the UAE are as follows: easy access to oil resources, low energy costs, willingness to diversify the economy and high purchasing power, lack of direct business and direct income taxation, currency control and any restrictions on the repatriation of capital, and the existence of a strong and profitable banking sector.

The paper develops an international investment project to establish a coffee shop in the UAE at the expense of an investor from Ukraine. Calculations of the investment resources are given, the organizational and legal form of the created enterprise is based, the calculations of the basic indicators to estimate investment attractiveness of the offered project are carried out.

Key words: country characteristics, doing business, investment climate, NPV, payback period of the investment project.

ЗМІСТ

ВСТУП	7
РОЗДІЛ 1. ЕКОНОМІКА ОАЕ: СУЧАСНИЙ СТАН, ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ТА ОСНОВНІ ПРОБЛЕМИ	9
1.1. Загальна характеристика розвитку економіки ОАЕ за останні 15 років.....	9
1.2. Основні економічні тенденції та досягнення ОАЕ.....	14
1.3. Аналіз сфери послуг ОАЕ	23
РОЗДІЛ 2. ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ ОАЕ: МІЖНАРОДНИЙ РУХ ТОВАРІВ ТА КАПІТАЛУ	29
2.1. Експортно-імпортна діяльність ОАЕ	29
2.2. Основні фактори та перешкоди прямого іноземного інвестування в ОАЕ	39
2.3. Оцінка інвестиційного клімату ОАЕ та ступень привабливості для українських інвесторів.....	42
РОЗДІЛ 3. РОЗРОБКА МІЖНАРОДНОГО ІНВЕСТИЦІЙНОГО ПРОЕКТУ ЩОДО СТВОРЕННЯ КАВ'ЯРНІ.....	54
3.1. Обґрунтування інвестиційної ідеї щодо створення кав'ярні.....	54
3.2 Розрахунок очікуваних доходів та оцінка економічної привабливості інвестиційного проекту	57
ВИСНОВКИ.....	63
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	66

ВСТУП

Компанії різних форм власності мають різні мотиви для здійснення інвестиційної діяльності за кордоном. Якщо експансія державних корпорацій стимулюється урядом (підтримка на політичному рівні і практично непідзвітні фінансові витрати), то приватні компанії, перш за все сировинного сектора, змушені шукати необхідні родовища та інші дефіцитні фактори виробництва за кордоном, так як доступ до них обмежений на законодавчому та адміністративному рівнях.

При цьому необхідно зазначити, що з середини минулого десятиліття список корпорацій - лідерів українського бізнесу (перша десятка) за розмірами зарубіжних активів практично не змінився, незважаючи на істотну трансформацію умов їх експансії за кордоном в цей складний період, пов'язаний з кризою і її наслідками. Певною мірою така стабільність позицій провідних ТНК на світових ринках інвестицій обумовлена їх особливими відносинами з державою.

Привабливість іноземних держав для українських капіталів не завжди збігається з тим, які перспективи на цих ринках бачаться інвесторам з інших регіонів світу. Це пов'язано з галузевими і секторальними пріоритетами вітчизняних компаній, з соціально-політичними і історичними чинниками ведення бізнесу в тих чи інших державах, а також із загальним характером торгово-економічних відносин з конкретною країною.

Мета дослідження – розробити міжнародний інвестицій проект та оцінити його реалізацію в умовах Об'єднаних Арабських Еміратів (ОАЕ).

Завдання:

- проаналізувати інвестиційний клімат в ОАЕ;
- обґрунтувати міжнародний інвестиційний проект та визначити особливості реалізації;

- оцінити особливості реалізації міжнародного інвестиційного проекту в ОАЕ.

Об'єктом дослідження є процес розробки та оцінювання ефективності інвестиційного проекту з відкриття кавярні в Дубаї.

Предметом дослідження є комплекс теоретичних, методичних, організаційних питань, що стосуються створення, обґрунтування та аналізу ефективності інвестиційного проекту відкриття кавярні.

Теоретичну і методологічну основу роботи складають такі методи: наукового узагальнення (при визначенні сутності та класифікації інвестиційних проектів), індукції і дедукції, класифікації, порівняння, наукової абстракції, системного і комплексного аналізу (при безпосередньому аналізі інвестиційного проекту), економіко-математичного моделювання (при розрахунку показників ефективності інвестицій), економічного та фінансового компонентного аналізу.

РОЗДІЛ 1

ЕКОНОМІКА ОАЕ: СУЧАСНИЙ СТАН, ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ТА ОСНОВНІ ПРОБЛЕМИ

1.1. Загальна характеристика розвитку економіки ОАЕ за останні 15 років

ОАЕ є найкращим місцем для багатьох іноземних інвесторів. Причини цього наступні: ОАЕ займає 5-е місце в 2019 році та 9 в 2020 році в світі в Індексі глобальної конкурентоспроможності та перше місце в арабському світі завдяки своїй кращій бізнес-середовищі та інфраструктурі.

Емірати займають друге місце за величиною економіки в арабському світі, їх ВВП виріс більш ніж в 230 разів з 1971 року. Це стало результатом великих запасів нафти в країні, її зростання як транспортного і авіаційного вузла і її ліберальної бізнес-середовища.

Два великих фінансових центру Дубай і Абу-Дабі надають офшорні інструменти і є основними привабливими місцями для іноземного капіталу.

ОАЕ зберігає позицію головного торговельно-інвестиційного центру для великого географічного регіону, що включає не тільки Близький Схід та Північну Африку, але й Південну Азію, Середню Азію та Африку на південь від Сахари.

Багатонаціональні компанії цінують політичну та економічну стабільність ОАЕ, швидке зростання валового внутрішнього продукту (ВВП), швидко зростаючі ринки капіталу, легкий доступ до нафтових ресурсів, низькі витрати на енергоносії та відсутність корупції.

ОАЕ відкриті для прямих інвестицій, так як це є основною частиною довгострокових економічних планів. Стратегічний план ОАЕ Vision 2021 спрямований на досягнення потоку інвестицій у розмірі п'яти відсотків валового національного продукту (ВНП), що забезпечує країні місце серед 10 кращих

країн у всьому світі за Індексом глобальної конкурентоспроможності. В 2020 році ОАЕ посіли 9 місце у рейтингу за індексом світової конкурентоспроможності країн, попереду місця зайняли Сінгапур, Данія, Швейцарія, Нідерланди, Гонконг, Швеція, Норвегія, Канада. Основною причиною погіршення рейтингу у 2020 році є боротьба з пандемією КОВІД-19 у всьому світі (закриті кордони, обмеження роботи закладів, установ, організацій, обмеження пересування), а саме ОАЕ перемістилася з 5 місця у 2019 до 9 у 2020 році.

В ОАЕ найвищий рівень доходу у світі та один з найвищих коефіцієнтів зайнятості. Крім того, Емірати є центром з дуже вигідними умовами для бізнесу[2]. Населення ОАЕ – більше ніж 10 мільйонів людей, при цьому велика питома вага емігрантів – 80% від загальної чисельності населення.

Сьогодні видобуток нафти та природного газу вносить близько третини ВВП країни. Для того, щоб краще розуміти, як розвивалась економіка ОАЕ, пропоную розглянути динаміку ВВП за останні 15 років (рис 1.1.).

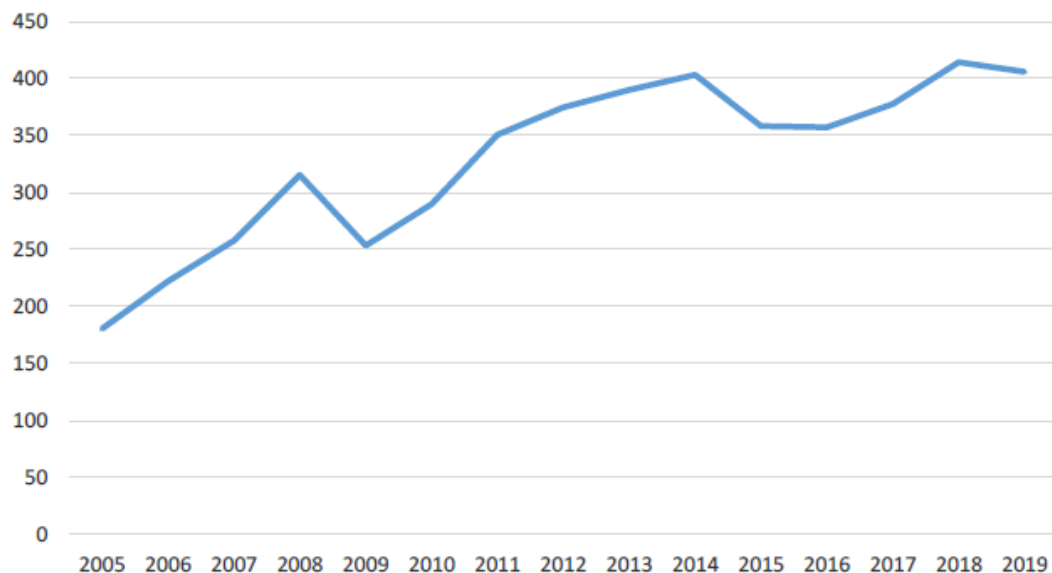

Рис. 1.1. Динаміка ВВП ОАЕ, млрд. дол. США [10]

Як видно з діаграми, ВВП Еміратів залишається стабільно високим (для порівняння, ВВП України у 2018 році становив 130,8 млрд. дол. США, що майже вдвічі нижчий за показник ОАЕ 2009 року у період кризи). До 2008 року був постійний ріст ВВП, що пояснюється тим, що з 2001 по 2008 рік ціна бареля нафти зросла з менш ніж 20 доларів за барель до майже 140 доларів за барель.

Найбільш швидкий стрибок відбувся між 2007 та 2008 роками, коли ціни на нафту зросли приблизно від 55 доларів за барель до понад 140 доларів. А потім-світова криза та катастрофічне падіння ціни на нафту із 150 до 35 дол. США за барель. Що стосується величини ВВП то станом на 31.12.2020 року даний показник становить більше 405 мільярдів доларів США. Деякий економічний спад відбувся завдяки загальній кризі в світі. Значення ВВП Об'єднаних Арабських Еміратів становить 0,35 відсотка світової економіки[3]

Що стосується процесу нарахування заробітної плати, то треба сказати, що в ОАЕ немає суми мінімального окладу. Тому заробітна плата напряму залежить від роботодавця. Але як показує практика, навіть найнижчі зарплати в ОАЕ перевищують середній оклад по багатьох країнах Європейського Союзу.

Як повідомляють прогнози, показник ВВП досягне свого піку вже у 2024 році та становитиме 482, 17 млрд. дол. США. [3]

Формування бюджету країни є одним з інструментів її соціально-економічного розвитку. Пропоную розглянути цифри, надані Міністерством фінансів за останні 10 років, стосовно того, як змінювався федеральний бюджет (рис.1.2.).

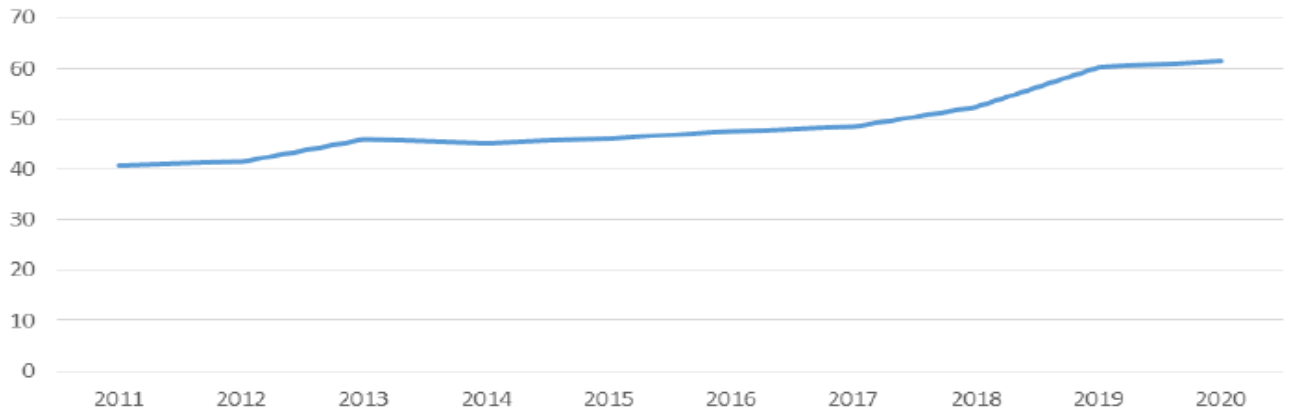

Рис. 1.2. Розвиток федерального бюджету ОАЕ за останні десять років, млрд дирхам [10]

Як бачимо з графіку, федеральний бюджет країни постійно зростає. При цьому, Міністерство приймає бюджет лише з нульовим дефіцитом. Якщо аналізувати бюджет за різні роки, то основна його частина спрямована на соціальний розвиток населення та інфраструктуру, що підтверджує стійкість економічного становища ОАЕ та його можливості для зростання, забезпечуючи та підтримуючи високий рівень послуг для громадян та мешканців.

На кінець 2019 року уряд затвердив федеральний бюджет в розмірі більше 60 мільярдів дирхам (більше 16 мільйонів дол. США) –найбільший бюджет за всю історію ОАЕ з нульовим дефіцитом на 2020 рік [11].

Вже було зазначено, що ОАЕ входить в рейтинг країн з найменшим рівнем безробіття, а в Дубай цей показник взагалі найнижчий в світі (рис. 1.3.). Згідно з Річним економічним звітом за 2018 рік, у 2019 році, рівень участі робочої сили становив близько 92,8 відсотка всього чоловічого населення у віці від 15 років, а в жіночій робочій силі - близько 41,6 відсотка всього жіночого населення.

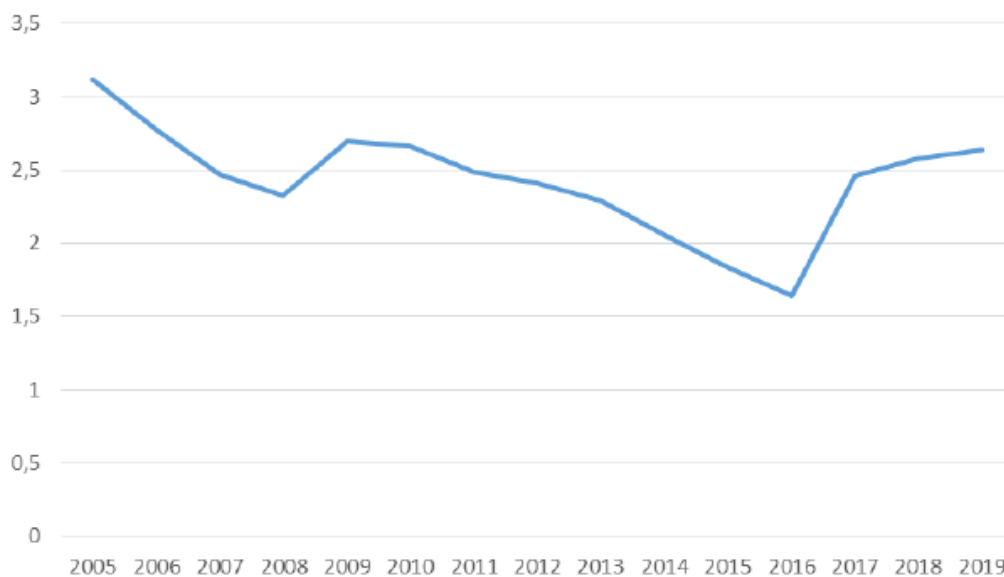

Рис. 1.3. Рівень безробіття в ОАЕ, % [15]

Як бачимо з графіку, показник не перевищує 3%. Для порівняння, у 2019 році рівень безробіття становив 7,3%, що є достатньо високим.

Нижче приведені дані (рис.1.4) з офіційного сайту рейтингу Doing Business, завдяки якому можна проаналізувати всі необхідні дані та зрозуміти наскільки країна є привабливою та простою для ведення бізнесу та, відповідно, для нових інвестицій.

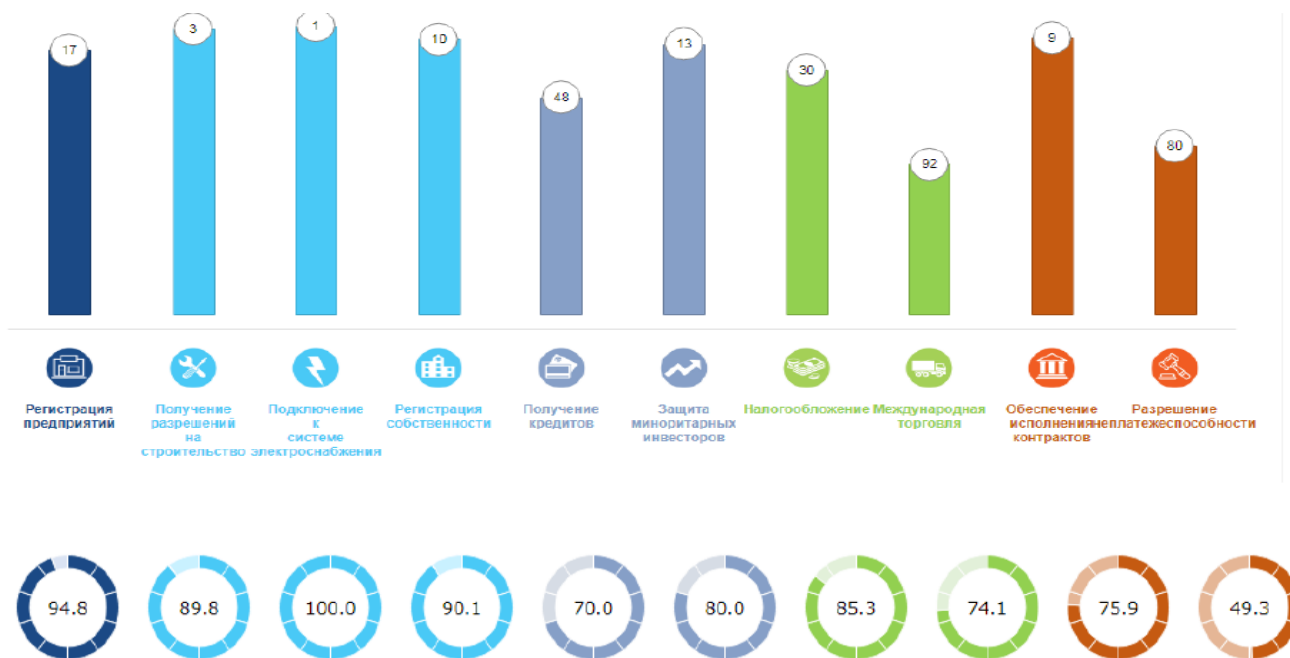

Рис. 1.4. Дані рейтингу Doing business [6]

Високий рейтинг легкості ведення бізнесу означає, що нормативно-правові умови більш сприятливі для створення і функціонування місцевої фірми. Рейтинг складається шляхом вимірювання сукупних показників по 10 темам, кожна з яких складається з декількох індикаторів, і надає рівнозначний ефект на загальний рейтинг країни. Рейтинги всіх країн визначаються станом на травень 2019 року.

Ринок праці в Еміратах дуже гнучкий, що призводить до високої плинності кадрів. Тут можна легко знайти або змінити роботу, але так саме легко її можна і втратити. Працівники потрібні у високотехнологічному секторі, ІТ-секторі, туризмі чи громадському харчуванні. Володіння англійською мовою є важливим; знання арабської мови не є обов'язковою умовою.

Тому, аналізуючи основні показники, відразу стає зрозумілим, що ОАЕ – це країна, яка ще довго не буде знати бідності.

1.2. Основні економічні тенденції та досягнення ОАЕ

Видобуток нафти та виробництво продуктів нафтовидобування прихизвели Арабські Емірати до успіху та благополуччя країни. Видобуток нафти дав поштовх та заявив всьому світу про ОАЕ як про одну з найбільш багатих та стрімко зростаючих країн.

Проте, на даний момент, влада Еміратів чітко поставила мету-зменшити долю нафти у ВВП та максимально диверсифікувати економіку країни. Як вже було зазначено, зараз нафта складає лише третину ВВП ОАЕ.

ОАЕ останніми роками зазнає дещо макроекономічної революції: введення 5-відсоткового ПДВ у 2018 році, великі, ініціативні інвестиції в інфраструктуру, освіту, охорону здоров'я та відновлювані джерела енергії. Це, в

свою чергу, дозволило ОАЕ витримати випробування на різкі коливання цін на нафту та газ.

ОАЕ запустили стратегію диверсифікації економіки для зменшення впливу нафти та розвивають сектори, які базуються на знаннях, технологіях та кваліфікованій робочій силі. Федеральний та уряди еміратів вкладають значні кошти в такі галузі, як виробництво алюмінію, туризм, авіація, реекспортна торгівля та телекомунікації. Молодь лежить в основі цього перспективного бачення, беручи на себе ключові керівні ролі в бізнесі, уряді, науці тощо, так як молоде покоління більш швидко сприймає цифрову інформацію. Слід зазначити, що ОАЕ займає перше місце у світі за рівнем використання інформаційно-комунікаційних технологій, ефективності уряду та охоплення мобільної мережі за відсотком населення. ОАЕ пишається тим, що використовує смартфони на 100 відсотків. Насправді, арабська молодь все більше сприймає ОАЕ як країну, в якій хочеться жити, називаючи широкий спектр можливостей для працевлаштування та самореалізації в країні. [5]

Стратегія полягає у збільшенні інвестицій у промислові та інші експортно-орієнтовані галузі, включаючи важку промисловість, транспорт, нафтохімію, туризм, інформаційні технології, телекомунікації, відновлювані джерела енергії, авіацію та космос, нафтогазові послуги (табл. 1.1).

Структура ВВП ОАЕ згідно з методологією МБРР: 49,8% - сфера послуг, 49,4% - промисловість, 0,7% - сільське господарство. Приблизно аналогічну картину дають дані з відкритих джерел за 2017 р.: 49,2% - сфера послуг, 49,8% - промисловість, 0,9% - сільське господарство. Більш докладний розподіл ВВП за секторами економіки дає звіт міністерства економіки ОАЕ за 2017 г. (найактуальніші дані на сьогоднішній день - за 2016 г.) (рис.1.5)

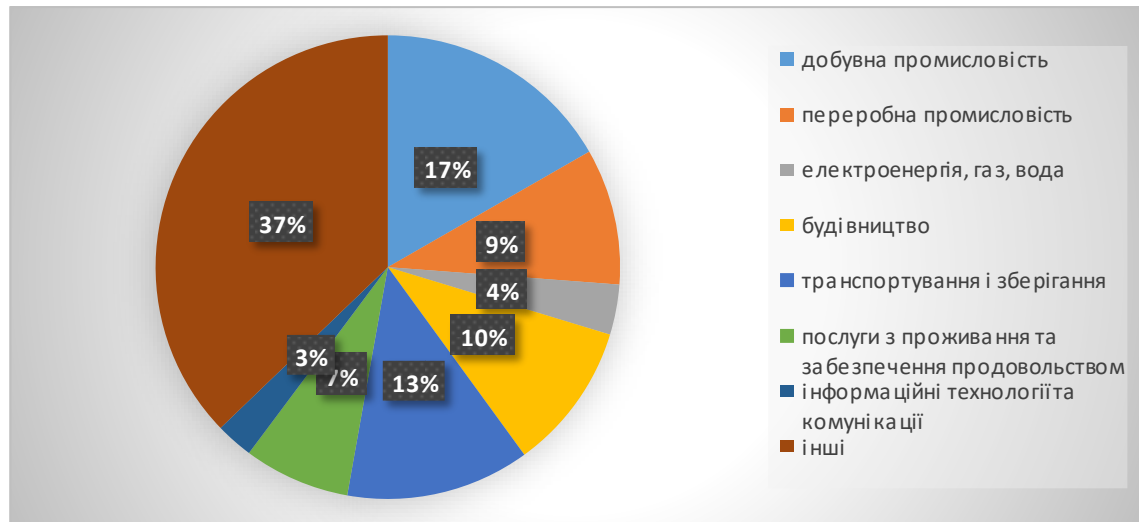

Рис. 1.5. Товарна структура ОАЕ станом на 31.12.2018 р.

Якщо групувати за галузями, то у 2019 році промисловість становила 49,8% ВВП, послуги- 49,2% та сільське господарство- 0,9%.

Як бачимо з таблиці, нафтовий сектор становив близько 30 відсотків ВВП у 2019 році та поступово цифри продовжують знижуватись. Це дуже хороший показник, так як, наприклад, у 1980 році, доля нафти у ВВП становила 79%.

Перш за все, потрібно звернути увагу, що країна намагається зменшити обсяг імпорту, тому, активно розвиває сільськогосподарський сектор. Проте, поки що, зважаючи на те, що, в більшій частині країни-пустеля, яка непридатна для сільського господарства та тваринництва, то робити це не так просто. Але вже зараз робиться все можливе для цього, і на полицях місцевих супермаркетів навіть можна знайти овочі та фрукти власного урожаю. За останніми даними Світового банку, сільське господарство займає менше 1% ВВП, близько 85% продуктів ОАЕ імпортується. Рибальство - один з основних та традиційних видів сільського господарства. [4]

Таблиця 1.1

Внесок економічних секторів у ВВП за 2019 рік

Назва економічного сектору	Частка сектору у ВВП за 2019 рік, %
Видобувна промисловість (включаючи нафту та природний газ)	29,5
Оптова та роздрібна торгівля	11,7
Фінансова та страхова діяльність	8,6
Будівництво	8,4
Галузі трансформативні	8,3
Державне управління та оборона	5,8
Операції з нерухомістю	5,7
Транспорт, логістика	5,4
Електроенергія, газ та вода	3,2
Інформація та комунікації	2,9
Наука і техніка	2,6
Діяльність готелів та харчування	2,2
Адміністративна та сервісна діяльність	1,9
Інші сектори	3,9

Виробнича діяльність в останні роки постійно зростає, особливо в таких галузях, як обробка металу, меблів, промислова підготовка харчових продуктів, виробництво алюмінію, будівельних матеріалів, склопластик та нафтохімічна галузь. Зараз промисловість складає 46,8% ВВП і залучає 23% робочої сили.

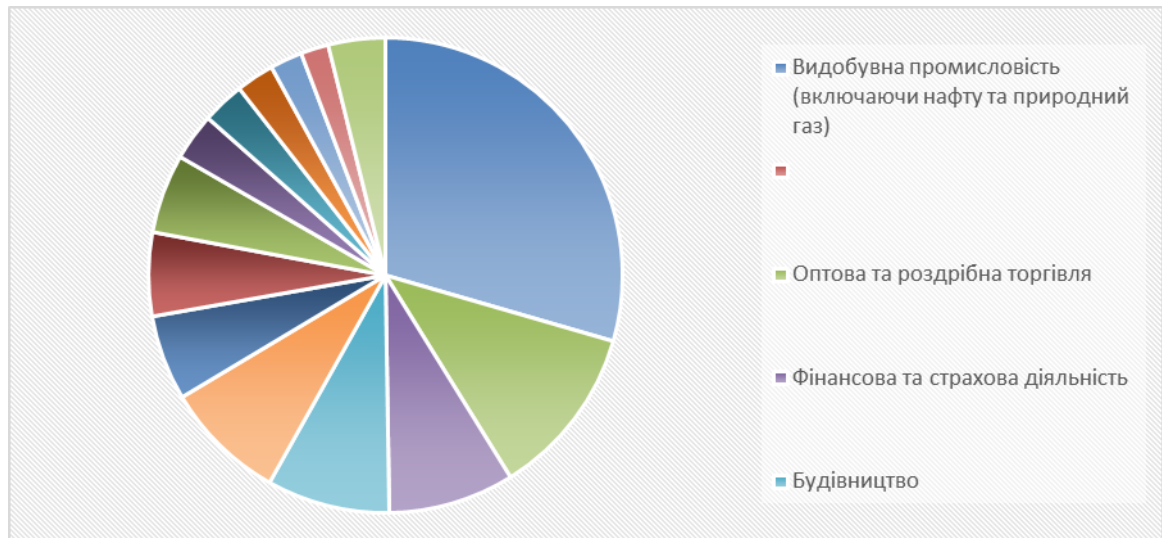

Рис. 1.6. Динаміка внеску економічних секторів у ВВП за 2019 рік

Як показує рис. 1.6, частка ВВП з нафтогазового сектора поступово зменшується завдяки вдалій політиці економічної диверсифікації. Об'єднані Арабські Емірати є 8-м найбільшим світовим виробником нафти та займає п'яте місце у списку найбільших світових експортерів нафти. Наприклад, у 2018 році ОАЕ експортували 5,2% від загального обсягу нафти з усього світу, що становило 58,4 млрд доларів. Найбагатший з еміратів, Абу-Дабі, відповідає за майже 95% видобутку нафти в країні. За оцінками, запаси нафти і газу вистачить приблизно на 100 років при поточній нормі споживання. Проте, влада адекватно оцінює ситуацію та намагається робити все можливе, щоб ОАЕ зберігали лідируючі позиції у світі більше, ніж 100 років, саме тому активно диверсифікує економіку [9].

Третинний сектор вносить 52,5% ВВП і залучає майже три чверті робочої сили (73%). Основними підгалуззями є міжнародна торгівля, повітряний транспорт, фінансова діяльність та туризм. Останній, зокрема, має загальний внесок у розмірі близько 12% ВВП, головним чином, завдяки емірату Дубай. Сектор подорожей та туризму підтримує 317 500 робочих місць в ОАЕ, що становить 5,4 відсотка від загальної кількості зайнятості. Очікується, що цей

показник буде рости на 2,4% щорічно до 410 000 робочих місць, що складе 5,9% від загальної кількості зайнятих у 2027 році [11].

Ще одним важливим фактором для формування економіки та прилучення інвесторів є те, що тут базується чотири крупні авіакомпанії : Emirates, Fly Dubai, Etihad и Air Arabia. Dubai International Airport- посідає третє місце серед найбільш загрузених аеропортів світу. Аеропорт Дубая - це 89 мільйонів пасажирів в рік. Аеропорт Абу-Дабі - ще 20 мільйонів. Всього повітряні хаби ОАЕ обслуговують більше 120 мільйонів пасажирів за рік. Кожен пасажир-це, в першу чергу, гроші. Дубай, зокрема, розраховує, що авіаційна промисловість до 2021 року становитиме 32% ВВП [9].

Сучасна економічна політика ОАЕ характеризується поєднанням державного регулювання основних пропорцій економічного розвитку, присутності державних і недержавних організацій в ряді галузей господарства. В планах керівництва ОАЕ подальша диверсифікація економіки, яка сьогодні в основному орієнтована на нафту. Найбільш важливими абсолютними показниками економічного зростання вступають ВВП і Національний дохід відображений на рис. 1.7

Рис. 1.7. Макроекономічні показники ОАЕ в динаміці
за період 2007-2019 рр.

Проведений аналіз показників економіки ОАЕ в період 2007-2019 рр. вказує на гарний стан економіки країни. ВВП поступово збільшився з 50,7 млрд.

дол. США до 399,5 млрд. дол. США. При цьому ОАЕ займали 33 місце за міжнародним рейтингом ВВП в 2014 році.

Національний дохід також поступово збільшився з 0,134 трлн. дол. США до 0,61 трлн. дол. Національний дохід з 0,051 трлн. дол. США до 0,4 трлн. дол. США. В результаті проведеного аналізу макроекономічних показників ОАЕ можна відзначити, що в країні відбувається стабільний розвиток економіки. ОАЕ є одним з провідних місць в світовій економіці завдяки своїй продуманій і ефективній політиці[4, с. 659].

Сьогодні неможливо підвести підсумки виставки «ЕКСПО-2020» і дати повну оцінку економічної вигоди ОАЕ від її проведення, але необхідно зазначити позитивний вплив на зростання інвестиційних вкладів в розвиток інфраструктури країни. Наприклад, в 2019 році, в порівнянні з 2018 роком, приплив інвестицій збільшився на 135% і склав суму в розмірі 12,7 мільярда доларів. А також збільшився зростання числа туристів на 3% і склав 8,4 мільйона чоловік.

Міністерство економіки ОАЕ, передбачає, що до 2021 року частка сектора, незалежного від нафти, збільшиться до 80%, тоді як в 2009 році 85% економіки залежало від нафтового сектора. Слід зауважити, що валовий внутрішній продукт (ВВП) ОАЕ в 2018 році склав 418 мільярдів доларів. В останні роки на диверсифікацію національної економіки ОАЕ значний вплив має зростання промислових виробництв, сфери послуг і будівництва. В даний час, в країні зводиться об'єктів на суму 350 мільярдів доларів, при цьому туризм є одним з головних джерел доходу в ОАЕ.

За офіційною інформацією, Міжнародної асоціації повітряного транспорту, істотний внесок в економічний розвиток ОАЕ вносить сектор авіації. Прогнозується, що до 2023 року в авіаційному секторі буде створено 1,4 мільйона робочих місць, при цьому він збільшиться на 170% і його внесок в

економіку Еміратів складе 128 мільярдів доларів. На сьогоднішній день, ця сума становить 47,4 мільярда доларів або 13,3% ВВП ОАЕ.

Міністр енергетики та промисловості ОАЕ заявив, що уряд працює над створенням нових стратегічних планів з розвитку промисловості і підвищенню економічного рівня. Основна мета - створення ефективної і стійкої економічної системи із застосуванням інноваційних знань і залученням висококваліфікованих фахівців.

Підставою для вирішення поставленого завдання є подальше вдосконалення і підтримка основних напрямків економічного розвитку країни і суспільства: застосування інновацій, захист екології, розвиток малого і середнього бізнесу, впровадження новітніх технологій, збільшення виробництва, розширення зовнішньої торгівлі. Передбачається, що до 2030 року промисловий сектор ОАЕ складе 20% ВВП, тоді як сьогодні він становить 9%.

Уряду ОАЕ вже сьогодні вдалося досягти певних висот у диверсифікації економіки, про що свідчать міжнародні рейтинги. Наприклад, в світовому рейтингу по конкурентоспроможності в промисловій сфері ОАЕ піднялися на 13 позицій, перемістившись з 51-го місця, зайнятого в 2010 році, на 41-е місце в 2018 році. У світовому рейтингу найбільш конкурентоспроможних країн, Арабські Емірати в Близькосхідному регіоні займають перше місце, на світовому рівні - п'яте. У міжнародному рейтингу за показником економічного різноманітності ОАЕ посідають третє місце. Для залучення іноземних капіталовкладень в розвиток промисловості будуть створені спеціальні індустріальні зони. З метою впровадження інновацій в промисловій сфері, ОАЕ задіють зарубіжні компанії і на партнерських відносинах візьмуть участь в приватних проектах місцевого та міжнародного рівня.

В останні роки спостерігається зростання економіки в ОАЕ за рахунок надання свободи в економічній діяльності і нових економічних перетворень, таких як надання права 100% -го володіння бізнесом для іноземних компаній в

тринадцяти секторах економіки в 2019 році, розвиток інфраструктури і транспортної сфери, залучення людських ресурсів і забезпечення зайнятості. На міжнародному рівні економіка ОАЕ може скласти конкуренцію економікам Китаю, Індії і Південної Кореї, і є найкращою серед країн арабського світу щодо створення сприятливих умов для ведення бізнесу.

Фізичні особи в ОАЕ звільнені від оподаткування. Водночас, власники нерухомості сплачують податок на нерухомість від 2 до 15% вартості нерухомості залежно від емірату та статусу орендаря.

Наприклад, у Дубаї особи, зайняті комерційною та виробничою діяльністю мають платити 5% від суми щорічних рентних платежів до муніципалітету Дубай, а представники банківського сектору – 15%. У Шарджі ставка податку для всіх категорій платників однакова і становить 2%.

Імпорт ОАЕ. Протягом 2014-2018 рр. динаміка загального імпорту ОАЕ була нестабільною, проте в цілому за цей період відбулось його скорочення на 1,4% в грошовому виразі.

Імпорт ОАЕ є досить диверсифікований за категоріями продуктів – десять найбільших категорій складають менше 50% загального обсягу в грошовому виразі. ОАЕ найбільше імпортує:

- дорогоцінні метали, каміння і ювелірні вироби
- транспортні засоби та їх частини (автомобілі, літаки, двигуни)
- електроніку (телефони, комп'ютерна техніка)

ОАЕ вибрали стратегію соціально-орієнтованого інноваційного розвитку. Певні успіхи в цій сфері знайшли відображення в поліпшенні позицій в міжнародних рейтингах, особливо в тих, що характеризують зрушення в інноваційному розвитку.

Так, позиція ОАЕ в рейтингу Індексу економіки знань (The Knowledge Economy Index) - 42-е місце з 145-ти. У рейтинговій таблиці Індексу готовності країн до мережевої економіки (The Networked Readiness Index 2019) ОАЕ на

дуже високій 21-й позиції, випереджаючи багато розвинених країн. У рейтингу Індексу готовності до електронного уряду ООН (United Nations e-Government Readiness Index) ОАЕ знаходяться на 32-й позиції (Бахрейн - 18-е місце, Саудівська Аравія - 36-е місце, Кувейт - 49-е). У міжнародному рейтингу за «Індексом глобальної конкурентоспроможності» (The Global Competitiveness Report 2017-2019) серед 140 країн ОАЕ взагалі займає дуже високе 12-е місце (поруч з високорозвиненими країнами).

Аналіз урядових економічних програм і планів розвитку національної економіки показав, що в ОАЕ на державному рівні прийнята концепція збалансованого розвитку при зменшенні залежності національної економіки від нафтового сектора в якості основного джерела розвитку і отримання доходів. При цьому продовжується інвестування прибутків цього сектора в побудову збалансованої економіки, яка здатна забезпечити економічне зростання і процвітання для нинішніх і майбутніх поколінь.

1.3. Аналіз сфери послуг ОАЕ

Капітальні інвестиції в Об'єднані Арабські Емірати - це один з найкращих та найпопулярніших варіантів вкладу на сьогодні. ОАЕ, зокрема Дубай, є привабливим місцем для багатьох іноземних інвесторів, оскільки експорт нафти та газу забезпечив стабільне та швидке зростання економіки Об'єднаних Арабських Еміратів. Також цьому сприяє інтенсивний розвиток будівництва, туризму та зовнішньої торгівлі.

Все більше інвесторів прагне розпочати бізнес в цій країні, так як це безпрограшний варіант вкладу капіталу. А країна, в свою чергу, робить все можливе, щоб заохочувати інвесторів. Однією з важливих ініціатив щодо залучення прямих іноземних інвестицій є створення понад 40 спеціально визначених зон вільної торгівлі. Відповідно до закону, зони вільної торгівлі

мають такі пільги, як спрощений процес реєстрації компанії, 100% звільнення від податків на імпорту та експорт продукції, можливість відкрити банківський рахунок в Дубай та багато чого іншого. [11]

Для того, щоб відкрити бізнес в Еміратах, потрібно, в першу чергу, отримати дозвіл та ліцензію від відповідних органів. Згідно даним, лише в Дубай у 2018 році видали майже 38,4 тис. нових ліцензій на бізнес, що на 90% більше, ніж у 2019 році. Повідомляється, що відкриття нових бізнесів в Дубаї дозволило створити 184 477 робочих місць.

Оподаткування є найбільш привабливим для інвесторів, так за рейтингом Doing business в табл.1.2 це видно.

Таблиця 1.2

Складові рейтингу Doing business для ведення бізнесу в ОАЕ

Показники	DB 2018	DB 2017	DB 2016	DB 2015	DB 2014	DB 2013	DB 2012
Загальний рейтинг	21	26	31	22	23	26	33
Реєстрація підприємств	51	53	60	58	37	22	42
Отримання дозволів на будівництво	2	4	2	4	5	13	12
Підключення до системи електропостачання	1	4	4	4	4	7	10
Реєстрація власності	10	11	10	4	4	12	6
Кредитування	90	101	97	89	86	83	78
Захист інвесторів	10	9	49	43	98	128	122
Оподаткування	1	1	1	1	1	1	7
Міжнародна торгівля	91	85	101	8	4	5	5
Забезпечення виконання контрактів	12	25	18	121	100	104	134
Вирішення неплатоспроможності	69	104	91	92	101	101	151

Уряд ОАЕ намагається заохочувати іноземні кошти, так як це додаткова можливість збільшити багатство країни та сприяти її розвитку.

Індустрія подорожей і туризму відіграла ключову роль в політиці диверсифікації економіки ОАЕ, і уряд виявив велику рішучість перетворити країну в одне з найкращих світових туристичних напрямків. Такі зусилля вже почали реалізовуватися, поставивши країну на 26-му місці з 185 країн за рівнем вагомості загального внеску сфери подорожей та туризму у ВВП. За прогнозами, туристична індустрія до 2027 року внесе близько 312,4 млрд. дірхам до ВВП ОАЕ.

Треба сказати, що найбільший внесок у туристичну сферу приносить Дубай. Зростаючий розвиток галузі туризму в Дубаї сприяв зростанню

економіки країни. Це зумовлено зусиллями уряду міста, такими як мультимедійні кампанії, створення нових туристичних атракціонів, транспортних зв'язків світового класу, готелі світового класу та також, що немало важливо-місто вважається найбільш демократичним в країні. Тут немає суворих законів, кипить нічне життя та розваги, що і приваблює відпочиваючих.

Доходи ОАЕ від туристичного сектора, за прогнозами, збільшилися на 10,8% в минулому році, досягнуть \$ 9,8 млрд до 2020 року, незважаючи на побоювання з приводу уповільнення припливу іноземних відвідувачів. Стійке зростання числа туристів на 7% в рік, а також відкриття нових пам'яток, таких як тематичні парки, як очікується, призведуть до зростання, прогнозує інвестиційний банк Alpen Capital у вівторок Номерний фонд ОАЕ буде рости на 8,3% щорічно до 2020 року і складе 191 260 номерів в порівнянні зі 150 393 в цьому році, за даними Alpen Capital. З них близько 57000 номерів, як очікується, з'являться в Дубаї протягом найближчих п'яти років. Середня заповнюваність готелів, як очікується, знизиться до приблизно 73% в 2018 році, з очікуваними 74% в цьому році, перш ніж піднятися до 77% в 2020 році. Витрати уряду ОАЕ по туризму та його розвиток, як очікується, виростуть на 2,2% в цьому році і на 4,3% протягом наступного десятиліття, за даними Всесвітньої ради подорожей та туризму (WTTC).

Керівництво країни довгий час вкладало нафтові доходи в інші галузі господарства і домоглося приголомшливих успіхів. Зараз ОАЕ - сама незалежна від нафти країна ОПЕК. Розглянемо ті галузі, які арабам вдалося успішно розвинути.

Точних даних по турпотоку в ОАЕ за минулий 2020 рік зараз (лютий 2021) поки немає, тому поки будемо користуватися статистикою за 2019 рік.

Туристичний потік в ОАЕ - 21 мільйон туристів (за підсумками 2019 року). Це вагома цифра. Для порівняння курорти Єгипту приймають за все 13,6 мільйонів (за підсумками 2019 року). Туніс, традиційно популярний у

європейських туристів, прийняв лише 9,4 мільйонів (за підсумками 2019 року). Одним з головних напрямків, що спрямований на розвиток індустрії подорожей та туризму в Об'єднаних Арабських Еміратах, - готельний сектор. Зокрема, емірат Дубая відомий своїми розкішними готелями, інноваційними будівлями та курортами (табл. 1.3).

Як бачимо з таблиці, кількість готелів постійно росте, що спричинено ростом попиту серед туристів. Також багато великих міжнародних мереж готелів обирають Дубай для відкриття своїх головних офісів. Дохід в розрахунку на номер готелю в Дубай становить близько 146 доларів США, а в Абу-Дабі - 117 дол. США.

Таблиця 1.3

Готелі та апартаменти Дубай

Показник	2019	2018	Δ, %	2019	Δ, %
Кількість готелів	485	519	7,01	544	4,82
Кількість готельних номерів	83	91	9,64	101	10,99
Кількість готелів типу «апартаменти»	196	197	0,51	197	0,00

З кожним роком створюється все більше міжнародних та місцевих мереж готелів, курортів та комплексів, які забезпечують все більш високий рівень обслуговування. Тому, сфера туристичних послуг взяла на себе найголовнішу роль при веденні політики диверсифікації. Цілком очевидно, що в найближчі роки ОАЕ будуть приваблювати все більше і більше туристів, так як для цього владою робиться все можливе, починаючи від будівництва найяскравіших фонтанів, найвищих споруд та найдорожчих готелів до надання туристичної візи до 5 років.

На даному етапі, Емірати роблять все можливе, щоб максимально привабити інвесторів. Найбільш показовим прикладом є те, що був прийнятий Закон про конкуренцію в ОАЕ, який захищає інвесторів, що обрали для себе

реєстрацію компанії в цій країні. Цей закон передбачений для звільнення національної економіки від всіх несправедливих практик, які несприятливо впливають на її ефективність, в тому числі і від монополій. Закон розроблений відповідно до рекомендацій, зробленими Світовою організацією торгівлі в її останньому огляді торговельної політики ОАЕ. Закон пропонує сприятливе середовище для бізнесу, щоб сприяти ефективності, конкурентоспроможності, споживчому добробуту і сталого розвитку в країні.

Найбільш привабливим сектором для інвестицій залишається, звісно, туристичний бізнес. Ця сфера є найбільш новою та прибутковою на даний момент. Інвестиції в сферу подорожей та туризму склали 26,2 млрд. AED (7,1 млрд. Дол. США), що становило 7% від загального обсягу інвестицій. Прогнозується, що він зросте на 11 відсотків річних протягом наступних 10 років до 74,5 мільярдів AED (20,3 мільярда доларів США) в 2027 році, що складе 11,2 відсотка від загального обсягу інвестицій [9].

В ОАЕ досить яскравих прикладів рукотворних чудес. Найвища будівля світу - вежа Бурдж Халіфа. Найбільший критий парк розваг - Ferrari World. Один з найбільших торгових центрів у світі - Dubai Mall. Все це було побудовано заради туристів в першу чергу.

Арабські Емірати стали не тільки місцем пляжного відпочинку, але і "раєм" для шопінгу. Тут немає податку НСП, ПДВ всього 5% і ціни на будь-які товари завжди низькі. Детально ми писали про це в статті "що привезти з ОАЕ".

Турпотік до ОАЕ наростає щороку. Звичайно, Арабським Еміратам ще далеко до Туреччини з її 52 мільйонами туристів (за підсумками 2019 роки) або до острова Хайнань в Китаї з 33 мільйонами. Але майбутнє покаже, який туристичний потенціал ОАЕ насправді.

Повітряний хаб і авіакомпанії

В Арабських Еміратах базуються чотири великі авіакомпанії - Emirates, Fly Dubai, Etihad і Air Arabia.

Саме перельоти з пересадкою - їх "коник". За загальною кількістю пасажирів жодна арабська авіакомпанія навіть не входить в десятку лідерів. Але за кількістю пройдених кілометрів польотів Emirates займає третє місце в світі, поступаючись тільки американським гігантам "Delta" і "United".

Dubai International Airport - один з найбільш завантажених аеропортів в світі. У 2019 за кількістю пасажирів він обігнав лондонський Heathrow і токійський Haneda, зайняв 4-е місце в світі. Аеропорт Дубая - це 86,4 мільйонів пасажирів на рік. Аеропорт Абу-Дабі - ще 24,5 мільйона. Всього повітряні хаби ОАЕ обслуговують понад 125 мільйонів пасажирів на рік.

Не варто забувати, що кожен пасажир - це гроші. Гроші за квиток, гроші за вір-зал, гроші за газовану воду в кіоску, гроші за свіжу газету і так далі. Також важливо розуміти, що ОАЕ-мусульманська країна, в якій більшість дій регулюється законами Ісламу. Через це тут не передбачені податки (у 2018 році був вперше введений податок на додану вартість у розмірі 5%), немає експортного тарифу, відсутні митні збори на більше, ніж 50 основних видів продуктів харчування. Проте, імпорт продукції, яка суперечить релігійним нормам, накладається високими митами. Наприклад, митний тариф на тютюнові вироби становить 100% , а на алкоголь 50%. Існують позицій, які взагалі заборонені до ввозу в країну, серед них: міцний алкоголь, товари з Ізраїльським походженням, використані гумові покришки та багато чого іншого.

Тому, відкрити бізнес в ОАЕ не так просто, але можливо. Головне-завжди дотримуватись законів та ні в якому разі не перечити їм, особливо якщо ви-іноземний інвестор.

РОЗДІЛ 2

ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ ОАЕ: МІЖНАРОДНИЙ РУХ ТОВАРІВ ТА КАПІТАЛУ

2.1. Експортно-імпортна діяльність ОАЕ

Об'єднані Арабські Емірати (ОАЕ) демонструють світу динамічний розвиток, керівництво держави створило сприятливі умови для бізнес-клімату, ліберального торгівельного режиму, розвитку приватного сектору, надходження закордонних інвестицій. Ефективність роботи фіскальної системи ОАЕ може слугувати прикладом іншим країнам світу. За цим показником розвитку економіки Емірати є лідером відповідно до рейтингу Світового Банку щодо легкості ведення бізнесу.

Це – одна з найбільш економічно розвинених країн не тільки африканського континенту, але і світу загалом. Водночас, з об'єктивних причин ринок харчових продуктів ОАЕ, як і інших арабських країн Перської затоки, є імпортозалежним.

У зв'язку із кліматичними умовами власною продукцією сільського господарства ОАЕ забезпечені лише на 10%. Однак рівень споживання продуктів харчування в державі на душу населення є найбільшим в регіоні, а загальний обсяг імпорту сільськогосподарської продукції має тенденцію до збільшення. За прогнозами експертів, до 2022 року імпорт сягне 53,1млрд.дол. США.

Відповідно до інформації розміщеної на офіційному сайті Міністерства аграрної політики та продовольства України, ринок еміратів є дуже перспективним з точки зору збільшення експорту вітчизняної сільськогосподарської продукції.

Важливе місце в економічному розвитку ОАЕ і в процесі інтегрування держави в світове господарство грають інвестиційні потоки. Інвестиційний клімат в ОАЕ вкрай сприятливий, розвинений потужний і прибутковий банківський сектор. Заборона уряду ОАЕ, на те, що іноземний підприємець або іноземна компанія не може володіти більше 49% акцій своєї компанії на території ОАЕ, а інша частина повинна належати місцевим спонсору, з легкістю обходяться за допомогою можливостей ВЕЗ.

Диверсифікація спеціалізації ВЕЗ і затребуваність продукції сприяє зростанню реекспорту і є одним з найважливіших напрямків активізації зовнішньоекономічних зв'язків ОАЕ, як на регіональному, так і на глобальному рівні. Тільки в період з 1985 по 2007 рр. на території ОАЕ з'явилася 31 ВЕЗ, а станом на I квартал 2015 року кількість подібних зон в ОАЕ збільшилася ще більш ніж на 40% в порівнянні з 2007 р (до 50). Більшість з них зосереджена в еміраті Дубай. Першою з створених ВЕЗ була Джебель Алі (Jebel Ali Free Zone), створена в 1985 р У 1987 р були відкриті - Фуджейра, Ахмед Бін Раші, Умм Аль Кувейн, в 1995 р - Аеропорт Шаржі, Хамрен (Hamriyah), Шаріа . Близько 25% ВЕЗ фактично були створені за рахунок диверсифікації на території вже були морських портів або міжнародних аеропортів. До таких зон можна віднести найбільш відомі в світі Dubai Airport freezone (DAFZ з 2006 р), Sharjah Airport (SAIF-Zone з 1995 р), Hamriyah (з 1995 р) та ін.

Важливо відзначити, що з плином часу спостерігається тенденція переходу від великих (багатофункціональних) промислових зон до створення спеціалізованих інноваційних, освітніх, медіа та ін. типів ВЕЗ, що в більшій мірі відповідає національним інтересам країни. Розглядаючи профілі провідних ВЕЗ ОАЕ в 2015 р, підкреслимо, що їх структура досить різноманітна, в ОАЕ присутні всі можливі типи вільних економічних зон: консалтингові, товарно-сировинні, інноваційні, спеціалізовані на вирощуванні квітів та ін. Згідно із запропонованою автором класифікацією, серед провідних ВЕЗ ОАЕ основну

частку складають багатoproфiльнi CEЗ (37,5%), 20% CEЗ спеціалізуються на сфері послуг, 17,5% - на промисловості, 12,5% з - на торгівлі, 7,5% - це інноваційні зони, як правило, створені на сучасному етапі розвитку ОАЕ, при цьому 5% - це ІТ зони.

BEЗ ОАЕ залучили тисячі іноземних компаній, що інвестують свої кошти в цю країну. Дуже багато торгових партнерів ОАЕ зацікавлені в реекспорті текстилю, автомобілів та інших машин, електронного устаткування та інших товарів. Так, наприклад, BEЗ JAFZA (Jebel Ali Free Zone) входить в десятку найбільш сучасних кращих портів світу (9-е за обсягом здійснюваних вантажоперевезень). На території зони вже розмістилися близько 5500 компаній більш ніж з 120 країн світу. У 2014 р в JAFZA спостерігався високий стрибок припливу нових іноземних компаній - 679 одиниць. На території BEЗ DAFZ (Dubai Airport freezone) успішно працюють компанії як малого і середнього бізнесу, так і ряд найбільших світових ТНК (Heinz, Airbus, Chevron, Audi, DHL, Johnson & Johnson, Chanel, BP і ін.). Багато з них перенесли свої штаб квартири на територію BEЗ. Наявність головних офісів найбільших ТНК компаній на території держави помітно стимулює розвиток процесу інтегрування країни в світове господарство. Також, значна частка торгових операцій ОАЕ з зовнішньоторговельними партнерами нині здійснюється саме через CEЗ (1/3 зовнішньоторговельного обороту країни). За даними федеральної митної служби ОАЕ, в період 2009-2014 рр. щоденний обсяг ввезених в ОАЕ вантажів через CEЗ становив приблизно 10 тис. тонн або 13 тис. тонн на годину. ОАЕ виступають як торгово-економічний вузол. Обсяг торгових операцій, здійснюваних через BEЗ, становить понад 30% від усього торгового обороту держави.

Географічна структура реекспортного обороту ОАЕ через BEЗ змінилася за останні роки. За реекспорту через BEЗ ОАЕ сумарно лідирують країни Близькосхідного регіону. На другому місці - інші країни регіону Азії, Австралії і

Океанії. Основний торговий партнер через ВЕЗ по РСАДПЗ в 2017 р - Саудівська Аравія (далі йдуть Кувейт, Катар Бахрейн і Оман). Але лідер з реекспорту - Китай (третину реекспорту, 2013), далі: Оман і США. На частку першої трійки припадає 75%.

У товарній структурі реекспорту через ВЕЗ нині переважають мобільні телефони, нафтові олії, ІТ техніка, монітори і проектори для комп'ютерів, автомобілі, діаманти, золото, тютюнова продукція. У товарній структурі імпорту через ВЕЗ ОАЕ також переважають мобільні телефони, нафтові олії, золото, ІТ техніка, автомобілі. Тобто в даний час в товарній структурі зовнішньої торгівлі (особливо в реекспорті) значна частка інноваційної продукції.

Важливі показники зовнішньої торгівлі країни відбиваються в її зовнішньоторговельному балансі, що відображено на рис.2.1

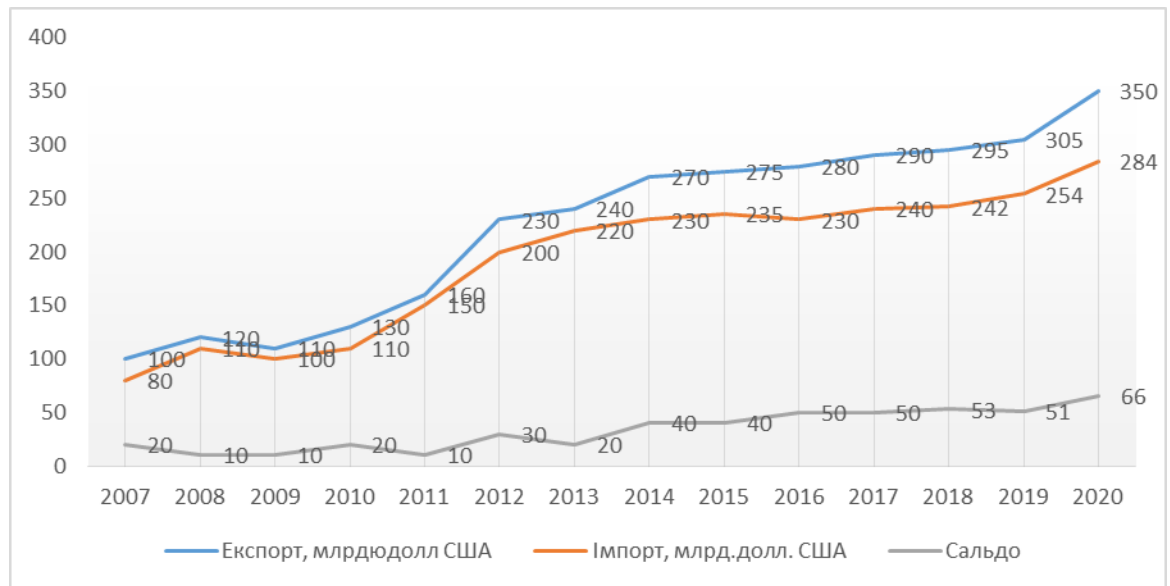

Рис. 2.1. Зовнішньоторговельний баланс ОАЕ в динаміці за період 2007-2020 рр.

При аналізі даних графіка відзначимо, що за аналізований період з 2007-2020 рр. зовнішньоторговельний баланс ОАЕ має постійне позитивне сальдо. Але в 2014 році зниження світової ціни на нафту нижче 50 дол. за однієї барель, негативно вплинуло на виручку зовнішньоторговельного балансу.

Отже, для збільшення експортного потенціалу Об'єднаних Арабських Еміратів можна рекомендувати наступне:

- розвивати виробництво нових видів товарів (наприклад, сільськогосподарські, промислові) і послуг, як вихід для зниження частки нафтових товарів, які в 2017 році склали більше 75% від загального обсягу експорту ОАЕ;
- інвестувати в сучасні технології. ОАЕ є багатою країною, і цілком можуть собі дозволити такі інвестиції;
- прагнути до інтеграції в усі міжнародні економічні союзи (Наприклад, Європейський і Євразійський Співки), в майбутньому це дозволить ОАЕ вийти на нові економічні ринки в світі.

Запаси нафти в ОАЕ оцінюються в 100 млрд барелів, близько 95% яких зосереджено в еміраті Абу-Дабі. Рівень видобутку нафти на початок 2017 був знижений відповідно до домовленостей в рамках ОПЕК на 139 тис. барелів на день до 2,9 млн б / д. ОАЕ в якості члена ОПЕК має квоту в 2,9 млн б / д. У зв'язку з закінченням терміну концесійної угоди по найбільшій компанії-оператору нафтогазового сектора Абу-Дабі до складу концесіонерів АДКО були введені поряд з ВР, Шелл, Тоталь і ДжодКо дві китайські компанії, загальна частка останніх в капіталі АДКО складе 12%.

Розвідані запаси газу становлять 215 трлн куб. футів. Обсяг видобутку газу досяг в 2016 р 61,5 млрд куб. футів, зростання видобутку відбулося в основному за рахунок введення в експлуатацію нового родовища Аль-Хосні (Шах) спільно з американської "Оксидентал Петролеум". ОАЕ поряд з експортом СПГ (28,3 млн куб. футів / день в основному на азійський ринок), здійснюють імпорт катарського газу для потреб електростанцій в обсязі 65,1 млн куб. футів / день по трубопроводу "Долфін Енерджі".

Національна нафтова компанія Абу-Дабі (Аднок) оголосила свою інвестиційну програму на найближчі 5 років в розмірі 109 млрд дол. США.

Ведеться підготовка до початку розробки родовищ сірчастого газу Гаша, Хейль і Делма, які дозволять збільшити виробництво природного газу на 20%. Утворився на ринку дефіцит газу ОАЕ плоть до введення в дію нових родовищ збираються заповнювати за рахунок поставок зрідженого природного газу. 40% витрат інвестиційної програми планується спрямувати на розширення нафтогазопереробного комплексу в м Рувейсе, який повинен стати найбільшим в світі. Потужності нафтовидобутку планується довести до 3,5 млн б / д.

Майже 96% вуглеводневих запасів ОАЕ знаходяться в еміраті Абу-Дабі, який в даний час виробляє близько 3 млн барелів нафти в день (станом на лютий 2018 року, відповідно до квоти ОАЕ в ОПЕК і іншими обмеженнями - 2,79 млн барелів на добу) і 9,8 млрд кубічних футів газу в день. В рамках заходів по реорганізації компанія в грудні 2017 р продала приватним інвесторам ОАЕ 10-% частку в своєму дочірньому підрозділі Adnoc Distribution, здійснює роздрібний продаж нафтопродуктів і котирується на фондовій біржі Абу-Дабі.

Консорціум індійських компаній ONGC за отримання 10-відсоткової частки родовища Нижній Закум заплатив в якості роялті 599 млн дол. США. Японська ж Іпрых заплатила 850 млн дол. США за 10-процентну частку в родовищі Нижній Закум і за продовження на 25 років її концесійних прав в родовищах Салах і Умм-Дальх, в якому частка японської компанії збільшена з 12% до 40%.

Французька нафтова компанія Total отримала 20-відсоткову частку в офшорній концесії Умм-Шаїф і Наср і 5-відсоткову частку в Нижньому Закума, де вона приєдналася до італійської нафтової компанії Eni, японської Іпрых, а також індійському консорціуму на чолі з ONGC Videsh. Total заплатила вступний внесок (роялті) в розмірі 1,15 млрд дол. США, щоб увійти в Умм-Шаїф і Наср, а також 300 млн дол. США за Нижній Закум. Працівниками Державтоінспекції зафіксовано зобов'язання Total працювати зі своїми партнерами для збільшення виробничих потужностей Нижнього Закума до 450

000 барелів нафти в день, і Умм-Шаїф і Наср до 460 000 барелів на добу і 500 млн куб. футів газу / день протягом 10 років. Поточний рівень видобутку в Нижньому Закума становить в середньому 300 000 барелів на добу. Total є партнером Аднок в нафтохімічних об'єктах вартістю 1,7 млрд дол. США, в Техасі на узбережжі Мексиканської затоки спільно з Nova Chemicals і Borealis, контрольованими державним фондом Абу-Дабі Mubadala Investment Company.

ОАЕ є другим за величиною продовольчим ринком в країнах Перської затоки після Саудівської Аравії. Згідно з нещодавньою доповіддю уряду ОАЕ, сукупне споживання продуктів харчування Еміратів досягне 59,2 млн тонн до 2021 р що означає, що імпорт продовольства в ОАЕ продовжить рости. В ОАЕ імпортується 85% продовольства. споживання продовольства росте в ОАЕ в середньому на 4% на рік. Очікується, що даний показник виросте з 100 млрд дол. США в 2014 р до 400 млрд дол. США 2025 р. Для поліпшення управління сільським господарством Міністерство навколишнього середовища і водних ресурсів умовно розділила емірати на три зони наступним чином: Східну (Фуджейра і Шарджа), Центральну (Дубай, частина Шарджа, Умм-Аль-Кувейн, Аджман і частина Рас-Аль-Хайма) і Північну (більшість території Рас-Аль-Хайма). У ці зони не входить найбільший з виробництва с / г продукції в ОАЕ емірат - Абу-Дабі. Із загальної кількості господарств в ОАЕ 60% припадає саме на Абу-Дабі, 16% знаходяться в Центральній і Східній зонах, інші - в Північній. У кожній з трьох зон існує центр підтримки фермерів. Згідно з даними статистичного центру Абу-Дабі (SCAD), частка сільськогосподарського, лісового і рибного секторів економіки становить 0,6% ВВП ОАЕ (або 1,6 млрд дол. США в вартісному вираженні) з щорічним зростанням на рівні 6-7%. Найбільш поширеним продуктом є виробництво фініків (99% від загального числа плодових дерев). У 2015 р еміраті Абу-Дабі вироблено 96 тис. тонн фініків загальною вартістю близько 157 млн. дол. США. У даній галузі основний сегмент ринку належить держкомпанії Al Foah, яка скуповує фініки

більш ніж у 18 тис. фермерів з усієї країни. 90% продукції отруюється на експорт.

Основними ринками збуту продукції є Йорданія, Марокко, КСА, Малайзія та ін. Крім того, в Абу-Дабі за підсумками року вироблено близько 80 тис. тонн овочевої тепличної продукції (огірки, помідори, кабачки, капуста). За даними управління продовольчого контролю Абу Дабі (ADFCA), в еміраті налічується близько 3,5 млн голів худоби, в основному вівці і кози (88%), верблюди (11%) і велику рогату худобу (1%). З них 63% зосереджено в регіоні аль-Ейн, 20 - в Абу-Дабі і 17 - в аль-Зафра. Емірат Абу-Дабі налічує 31 фермерське господарство, включаючи 13 господарств великої рогатої kota. Сукупна вартість виробництва м'яса склала близько 210 млн дол. США.

У 2019 році Об'єднані Арабські Емірати експортували загалом 248 мільярдів доларів, що зробило його 24-м експортером у світі. За останні п'ять звітних років експорт Об'єднаних Арабських Еміратів змінився на 10 млрд доларів з 238 млрд доларів у 2014 році до 248 млрд доларів у 2019 році.

Найновіший експорт здійснюється за рахунок сирої нафти (57,2 млрд доларів), рафінованої нафти (32,1 млрд доларів), золота (21,4 млрд доларів), ювелірних виробів (13,7 млрд доларів) та обладнання для мовлення (12 млрд доларів). Найбільш поширеним напрямком експорту Об'єднаних Арабських Еміратів є Індія (\$ 26,8 млрд), Японія (\$ 24 млрд), Саудівська Аравія (\$ 17,9 млрд), Швейцарія (\$ 15,1 млрд) і Китай (\$ 14,7 млрд).

Об'єднані Арабські Емірати (ОАЕ) є провідним експортним ринком США в регіоні Близького Сходу в Північній Африці протягом останніх 10 років і критичним регіональним центром для 1500 американських компаній, що ведуть бізнес на Близькому Сході, в Африці та Південній Азії. Населення ОАЕ становить приблизно 9,8 мільйонів, з них близько 85 відсотків - емігранти. Очікується, що ВВП ОАЕ цього року збільшиться на 3,5 відсотка порівняно з 2,8 відсотками в 2018 році, завдяки стимульованому пакету стимулів на суму

13,6 млрд. Доларів США, оголошеному в червні 2018 року, та безлічі заходів, вжитих для поліпшення легкості ведення бізнесу по всій країні.

Завдяки своїм величезним запасам нафти та суверенним фондам (приблизно 1,3 трлн. Дол. США) ОАЕ мають хороші можливості для подолання мінливості нафтової економіки. Протягом останнього року уряди ОАЕ (як на федеральному, так і на еміратському рівнях) працювали над тим, щоб пом'якшити уявлення бізнесу про зростаючі витрати на ведення бізнесу в ОАЕ, оголосивши про інвестиційні плани (ADNOC виділив \$ 132 млрд капітальних інвестицій протягом наступних п'яти років та Гадан (“завтра”), наприклад, інвестиційний план Абу-Дабі на 2021 рік). Абу-Дабі, як правило, більше схильний до спаду сировинних товарів, враховуючи свою залежність від нафтового сектору. Як результат, уряд проводить кампанії жорсткої економії, щоб стримувати свої витрати. Сюди входять фіскальні обмеження та заходи з генерування доходів (наприклад, реформи цін на енергоносії, реформи субсидій, заморожування заробітної плати, встановлення пріоритетів на капітальні видатки та збільшення нерафінованих податкових надходжень). Протягом минулого року багато еміграційних посад було ліквідовано, оскільки місцеві компанії та урядові структури інтегрують більшу кількість співробітників Емірату та скорочують витрати, щоб компенсувати менші доходи.

Нещодавні угоди про концесію енергетичних та морських концесій, підписані Occidental Petroleum, Total і Eni, внесли капітал у державну нафтову компанію Абу-Дабі (ADNOC) і зміцнили довіру в коротко- та середньостроковій перспективі в енергетичному секторі. В інфраструктурному секторі занепокоєння щодо пропозиції залишається зважаючи на повільне економічне зростання напередодні Дубайської виставки-2020, яка запланована на жовтень 2020 - квітень 2021 рр.

Уряд ОАЕ залишається в авангарді впровадження нових технологій, починаючи зі штучного інтелекту (ШІ) до автономних транспортних засобів та

аналізу даних, що надає компаніям, особливо стартапам, можливість впроваджувати інновації та розвиватися на родючому ґрунті. У секторі охорони здоров'я ОАЕ провели реформи та продовжують шукати партнерства з американськими компаніями, включаючи лікарні, щоб допомогти не відставати від зростаючого попиту на послуги. Інвестиції інвестиційної компанії Mubadala Cleveland Clinic в Абу-Дабі залишаються центральним елементом стратегії керівництва щодо переміщення допомоги з-за кордону в країну, скорочення витрат та надання найвищої медичної допомоги ближче до дому. Однак клініка Клівленда бореться з низькою заповнюваністю та використанням, оскільки Emiratis повільно приймає внутрішню модель.

ОАЕ продовжують рухатись уперед зі своїми стратегіями емірації та локалізації, включаючи компенсовані та вимоги до вартості в країні для американських компаній для участі у державних тендерах в оборонному та енергетичному секторах. До теперішнього часу досвід промисловості США неоднозначний, багато в чому залежно від їх місцевого впливу в країні, але він залишається важливим фактором для розуміння всіма компаніями до виходу на ринок. Останні повідомлення урядовців Абу-Дабі сигналізують про те, що в країні вимоги до вартості можуть незабаром поширитися на інші галузі економіки.

Будучи провідним комерційним центром, що обслуговує Близький Схід, Африку та Південну Азію, ОАЕ (особливо Дубай) продовжує відігравати центральну роль як регіональний центр торгівлі, логістики та туризму. Права інтелектуальної власності залишаються турботою американських компаній на цьому ринку. Хоча ОАЕ за останній рік досягли прогресу, вирішуючи занепокоєння, підняті у звіті Special 301 за 2018 рік, він залишається в списку спостереження за 2019 рік. Крім того, американські компанії продовжують скаржитися на проблеми із виплатами на ринку, крім стандартів, які не завжди відповідають найкращим міжнародним практикам.

2.2. Основні фактори та перешкоди прямого іноземного інвестування в ОАЕ

ОАЕ володіють рядом переваг щодо залучення іноземних інвестицій, серед яких є відсутність прямого оподаткування бізнесу (за винятком банків, нафтових компаній та телекомунікаційних операторів) і доходів, валютного контролю та будь-яких обмежень на репатріацію капіталу, існування сильного і прибуткового банківського сектору, а також велика частка іноземної робочої сили. Основним стримуючим фактором є малий розмір внутрішнього ринку, що відображено на рис.2.1.

Таблиця 2.1

Аналіз обсягів інвестування ОАЕ за період 2017-2020 рр.

Показник	2017	2018	2019	2020
Обсяг залучених ПІІ (млн. дол. США)	9,491	10,823	10,976	8,986
Обсяг накопичених ПІІ (млн. дол. США)	89,340	100,164	111,139	117,94
Кількість нових об'єктів, у які вкладались інвестиції	346	321	316	301
Залучені ПІІ (% від валових вкладень капіталу у основні фонди)	10,8	11,3	13,7	9,1
Обсяг накопичених ПІІ (% від ВВП)	23,1	25,1	32,2	31,8

У 2015 році Дубаї отримали право проведення Всесвітньої виставки 2020 року. Проекти, які були започатковані в рамках підготовки до Виставки створили широкий спектр можливостей у будівельній та туристичній галузях. Зокрема, у 2018 році керівництвом Дубаї було оголошено про виділення 4,52 млрд. дол. США на розвиток інфраструктурних проектів (збільшення на 490 млн. дол. США порівняно з 2015 роком). У серпні 2017 року Уряд ОАЕ скасував субсидії на паливо, направивши вивільнені таким чином кошти на фінансування транспортних та інфраструктурних проектів.

Тип підприємств, яким надають перевагу іноземні інвестори – товариства з обмеженою відповідальністю. З одного боку, він забезпечує гнучку структуру управління і захист міноритарних акціонерів. З іншого боку, положення Закону про акціонерні товариства сприяють легкому заснуванню таких підприємств. При цьому Міністерство економіки не грає значної ролі у видачі ліцензії.

Формою власності, якій надають перевагу іноземні інвестори, є філія, оскільки її заснування передбачає отримання усіх необхідних ліцензій та вона дає право здійснювати торгові операції, на відміну від представництва. В обох випадках необхідною умовою є наявність місцевого агента. Так, на території ОАЕ функціонують представництва Exxon Mobile, Total, Landmark Group, Carrefour, Unilever, Fedex, Citibank, Boeing і т.д.

Переваги інвестування в ОАЕ відображені на рис.2.2

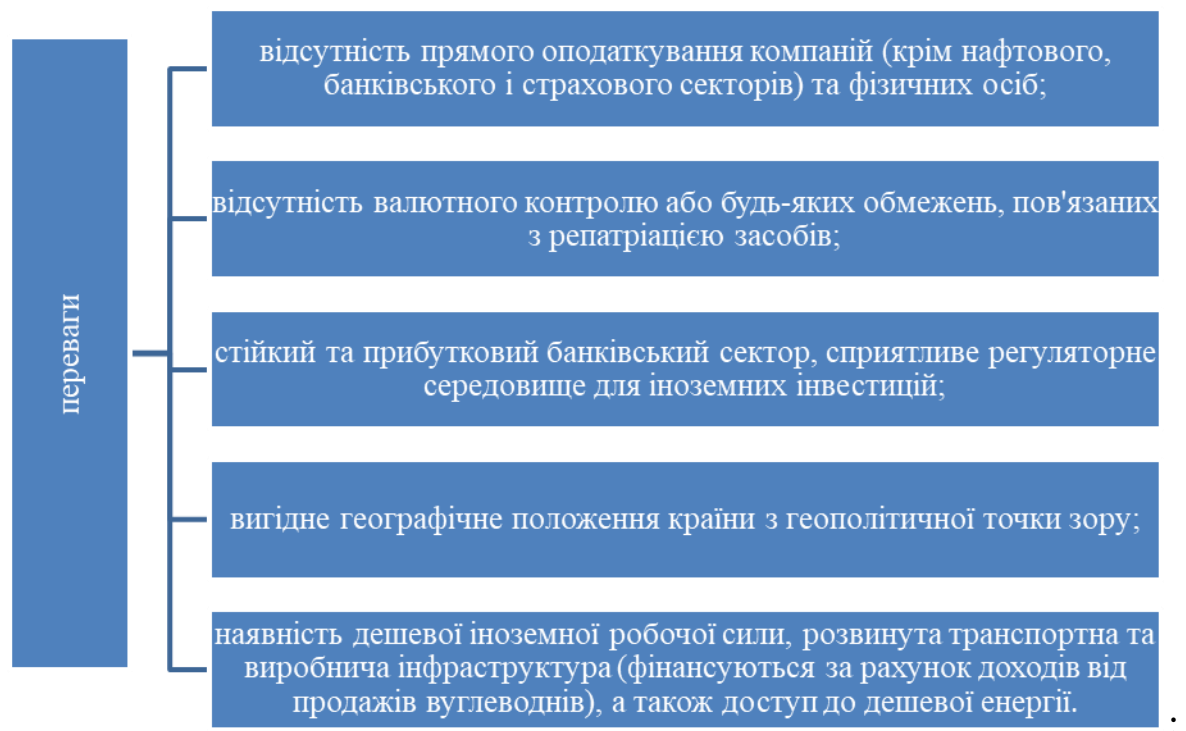

Рис.2.2. Переваги інвестування в ОАЕ

Надалі розглянемо основні перешкоди до інвестування в ОАЕ, що відображені на рис.2.3

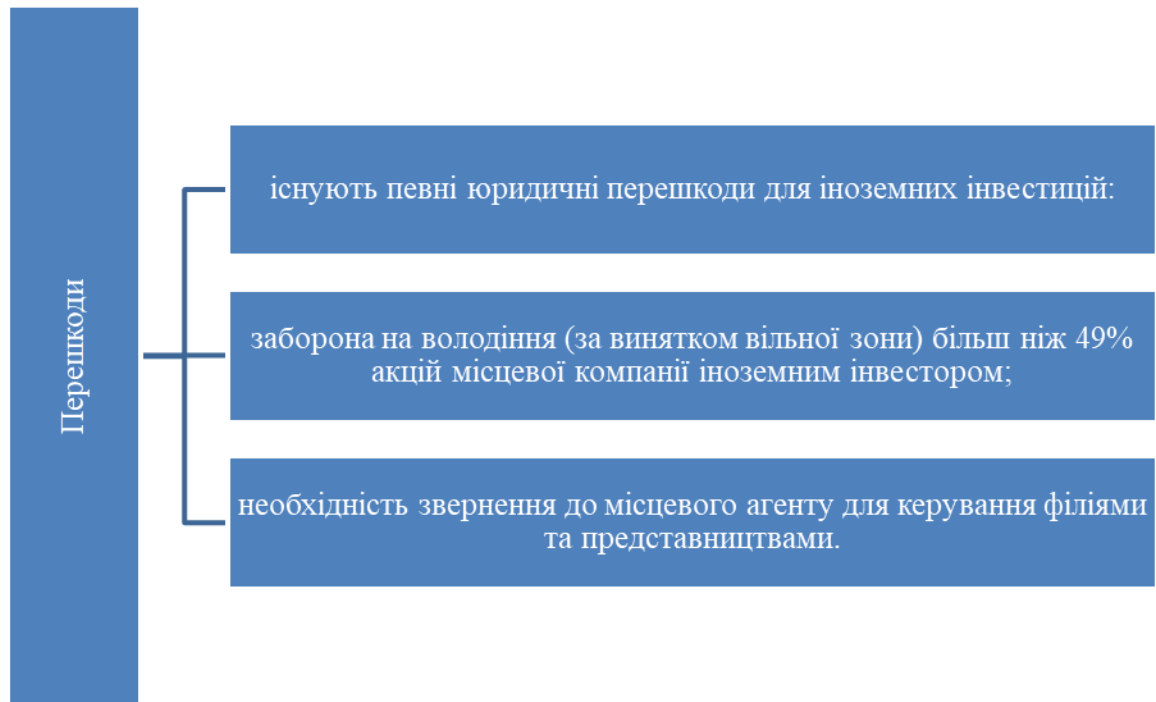

Рис.2.3. Перешкоди інвестуванню в ОАЕ:

Уряд ОАЕ розглядає збільшення притоку ПП як ключовий елемент довгострокового плану розвитку економіки. Кінцевою метою є збільшення частки ПП у ВВП країни з 2,7% у 2014 році до 5% у 2021 році. Усі сім Еміратів вжили заходів щодо створення більш сприятливих умов для іноземних інвесторів. У Дубаї, Шарджі і Абу-Дабі діють дуже гнучкі правила щодо придбання нерухомого майна іноземцями. Урядом ОАЕ також було ухвалено нове законодавство про діяльність приватних компаній.

Під дію законодавства підпадають усі підприємства країни усіх форм власності, окрім тих, що зареєстровані на територіях вільних фінансових зон Дубай та Абу Дабі.

Таблиця 2.2

Оцінка захищеності інвестицій в ОАЕ (рейтинг Doing Business, 2019 рік)

	ОАЕ	Середій показник країнБлизького Сходу та Північної Африки	США	ФРН
Індекс прозорості транзакцій	4,1	6,3	7,0	5,0
Індекс відповідальності керуючого	7,2	5,5	9,0	5,0
Індекс впливовості учасників	2,1	4,1	9,0	5,0
Індекс захищеності інвестора	4,1	5,1	8,3	5,0

Об'єднаними Арабськими Еміратами укладено більше 50 двосторонніх угод щодо інвестицій (на даний час не всі угоди вступили в дію, угода з Україною була укладена 21.01.2003, вступила в силу 28.02.2004). Орган, відповідальний за вирішення проблемних питань діяльності міжнародних інвесторів – Міжнародний центр вирішення інвестиційних спорів (International Centre for the Settlement of Investment Disputes, ICSID). Країна є членом Багатостороннього агенства з гарантування інвестицій (БАГІ).

2.3. Оцінка інвестиційного клімату ОАЕ та ступень привабливості для українських інвесторів

Основним завданням є розширення участі іноземного капіталу в інвестиційних проектах за межами ВЕЗ в ОАЕ (для яких 49% ліміту на іноземну участь нині вже є перешкодою).

В якості рекомендацій щодо участі у міжнародних інтеграційних об'єднаннях може бути запропоновано:

- створення комплексної, що функціонує державної інформаційної платформи, націленої на сприяння міжнародному бізнесу в питаннях виходу на ринок ОАЕ, шляхом надання інформаційних даних про правила і перспективи

ведення бізнесу в регіоні, доступності країни для іноземних інвесторів, про перспективи ведення бізнесу на території ВЕЗ ОАЕ і можливостях подальшого виходу на ринки інших країн регіону;

- розробка концептуально нових підходів до лібералізації бізнес-середовища внутрішнього ринку ОАЕ для іноземних компаній та інвесторів (так як сучасна модель 51% -вої частки володіння іноземною компанією "місцевим партнером" з ОАЕ перешкоджає розвитку бізнесу на території країни);

- удосконалення роботи державних органів ОАЕ. Створення єдиного контролюючого органу за діяльністю зарубіжних компаній та інвесторів на території всієї держави. Поліпшення функціонування служби "одного вікна", розробка ясного і зрозумілого механізму інтегрування зарубіжного бізнесу в країну;

- вирішення питань стандартизації і сертифікації, введення єдиних вимог щодо митного оформлення документації на продукцію на території всіх еміратів, що входять в ОАЕ, єдиних податкових ставок, і уніфікація процедур контролю за якістю продукції (лабораторного аналізу та ін);

- зниження в'їзних мит в країну, візова підтримка;

- здійснення регулювання інвестиційних потоків в іноземні держави.

Розширення зовнішньоекономічного співробітництва в нафтогазовому, будівельному, водоочисні та інших секторах з новими країнами-партнерами, особливо через ВЕЗ з метою стимулювання їх розвитку;

- покращення умов ведення бізнесу на території ВЕЗ, уніфікація тарифів на організацію іноземного бізнесу безпосередньо на території ВЕЗ, зниження витрат на непрямі витрати (вартість реєстрації компанії, ліцензій на ведення бізнесу, комунальні платежі, оренду землі, складів, офісів і т.д.) , поліпшення обізнаності про перспективи ведення бізнесу на території ВЕЗ.

В цілому ситуацію інтегрування ОАЕ в світове господарство можна розглядаємо як обнадійливу на найближчу перспективу. Уряд країни здійснює

заходи щодо перетворення економіки в ту, яка буде ґрунтуватися на знаннях і високої продуктивності праці, що має виразитися в підвищенні рівня конкурентоспроможності країни та зміцненні позицій у світовій економіці.

Україна і Об'єднані Арабські Емірати зацікавлені у поглибленні торгово-економічних відносин в АПК та у розвитку нових спільних проєктів.

Про це йшлося під час зустрічі заступника міністра аграрної політики та продовольства України з питань євроінтеграції Ольги Трофімцевої і заступника голови Еміратської частини Міжурядової комісії, заступника міністра закордонних справ і міжнародного співробітництва Мохаммеда Шарафа, повідомляє прес-служба Мінагрополітики. За результатами 2017 року товарообіг аграрними та харчовими товарами між Україною та ОАЕ склав \$180 млн, з яких \$170 млн припадає саме на експорт українських продуктів. Ми раді відмітити позитивну динаміку в розвитку наших торговельних відносин та продовжуватимемо нашу активну співпрацю з колегами з ОАЕ для того, щоб обсяги двосторонньої торгівлі зростали і надалі.

Серед товарних груп, які можуть в більших обсягах експортуватись на ринок ОАЕ, є мед, кондитерські вироби та вироби з шоколаду, м'ясо та субпродукти, овочі та фрукти, бобові та вироби з них, весь спектр органічних продуктів та багато інших.

Експорт українських аграрних товарів до ОАЕ становив \$170,2 млн у 2017 році. Ключові товари: олія - \$57,8 млн, яйця пташині - \$30,1 млн, насіння масляничних культур - \$28,9 млн, м'ясо та субпродукти з нього - \$19,1 млн, зернові злаки - \$9,7 млн, овочі - \$3,6 млн, цукор - \$2,2 млн. Імпорт становив майже \$10 млн: чай та кава - \$9,1 млн, тютюн - \$0,5 млн, ефірні масла - \$0,3 млн.

ОАЕ зберігає позицію головного торговельно-інвестиційного центру для великого географічного регіону, що включає не тільки Близький Схід та Північну Африку, але й Південну Азію, Середню Азію та Африку на південь від

Сахари. Багатонаціональні компанії цінують політичну та економічну стабільність ОАЕ, швидке зростання валового внутрішнього продукту (ВВП), швидко зростаючі ринки капіталу, легкий доступ до нафтових ресурсів, низькі витрати на енергоносії та відсутність корупції. ОАЕ, як правило, відкрите для ПІІ, називаючи це ключовою частиною своїх довгострокових економічних планів. Стратегічний план ОАЕ Vision 2021 спрямований на досягнення потоку ПІІ у розмірі п'яти відсотків валового національного продукту (ВНП), що забезпечує країні місце серед 10 кращих країн у всьому світі за Індексом глобальної конкурентоспроможності. Нижче приведені дані (рис.2.4.) з офіційного сайту рейтингу Doing Business, завдяки якому можна проаналізувати всі необхідні дані та зрозуміти наскільки країна є привабливою та простою для ведення бізнесу та, відповідно, для нових інвестицій.

Високий рейтинг легкості ведення бізнесу означає, що нормативноправові умови більш сприятливі для створення і функціонування місцевої фірми. Рейтинг складається шляхом вимірювання сукупних показників по 10 темам, кожна з яких складається з декількох індикаторів, і надає рівнозначний ефект на загальний рейтинг країни. Рейтинги всіх країн визначаються станом на травень 2019 року

В індексі Світового банку Doing Business, що показує легкість ведення бізнесу в країнах світу, ОАЕ знаходиться на 16-му місці (показник 80.9) , перше місце займає Нова Зеландія (показник 86.8). Уряд Еміратів поставило задачу: стати лідерами в 2021 році серед країн і здійснити ряд необхідних економічних перетворень. Тому, орієнтуючись на цей рейтинг, стає зрозумілим-чому все більше і більше інвесторів прагнуть започаткувати свою діяльність саме в цій країні. Для того, щоб знати, наскільки це можливо та прибутково, потрібно проаналізувати інвестиційний клімат ОАЕ. В першу чергу, метою будь-якого проекту є отримання прибутку. Інвестора цікавить не номінальна кількість грошей, а те, скільки товарів та послуг він зможе придбати від вкладених

інвестицій. Одним з факторів, який прямо на це впливає –рівень інфляції в країні (рис. 2.4.)

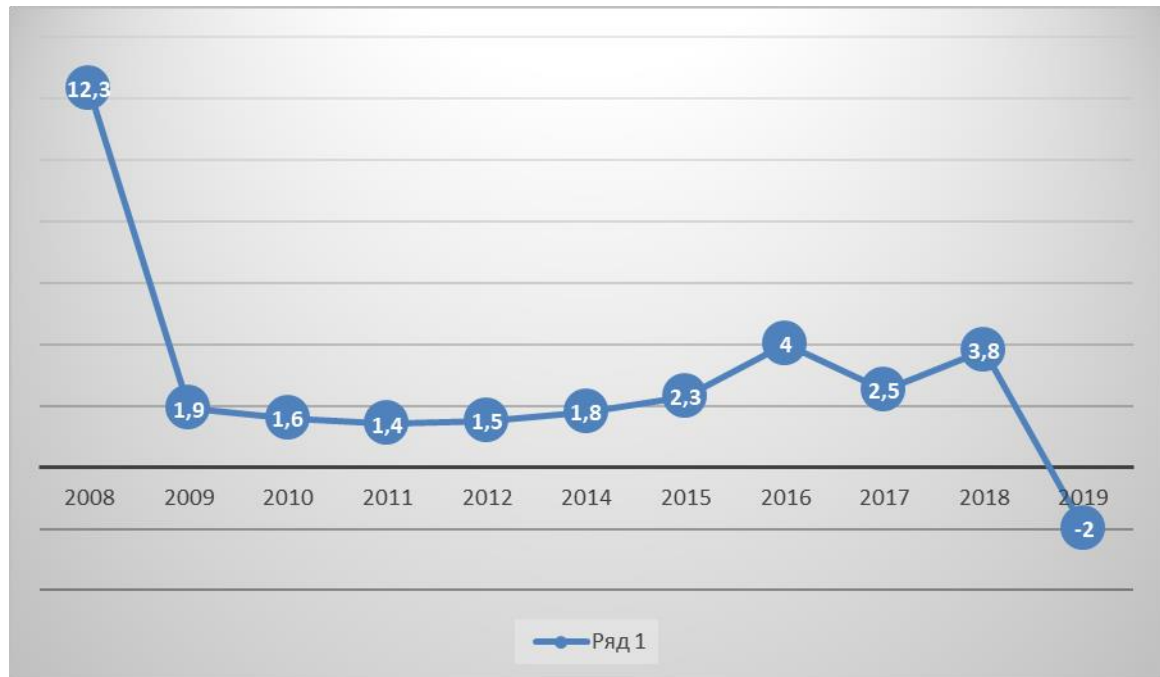

Рис.2.4. Рівень інфляції в ОАЕ

За період спостереження з 2008 по 2019 рік середній рівень інфляції становив 2,6% на рік. Тобто, це стабільно низький рівень, який сприяє економічному розвитку та не шкодить економіці. Хоча в 2019 році спостерігалось так явище, як дефляція, проте вже станом на сьогодні, в ОАЕ рівень інфляції поступово зростає до норми. Тому, покладаючись на цей показник, можна сказати, що ціни в країні стабільні, що не становитиме загрози для іноземного інвестора. У роботі буде розглянуто приклад інвестування в готельно-кав'ярняний бізнес, так як це найбільш туристичний та найбагатший емірат і, відповідно, якщо іноземний інвестор має на меті відкрити бізнес в ОАЕ, то, скоріше всього, його вибір зупиниться на Дубай. Вже було неодноразово зазначено, що ОАЕ має вигідне географічне положення в туристичному сенсі. На сьогоднішній день все більше туристів з усього світу прагне відвідати Емірати. Особливо у 2020 році, напередодні Всесвітньої

виставки Ехро 2020. Завдяки виставці, попит на готелі стрімко росте, тому, зараз відбувається інтенсивне зведення нових будівель та приміщень.

До 33 кінця 2020 року планується ввести в експлуатацію понад більше, ніж 120 тисяч нових одиниць нерухомості. Державна програма Dubai Tourism Strategy 2020 має на меті залучити 20 мільйонів туристів щорічно та стати найкращим напрямом для відвідування за версією Global Destination Cities Index. До речі, у 2018 році Дубай посів перше місце у цьому рейтингу з кількістю 15,93 мільйонів туристів, щоденні середні витрати яких становили 553 долари[11].

Клімат дозволяє відвідувати країну хоч цілий рік, проте, найбільшим попитом користується осінь та зима. Влітку помічається спад попиту, так як не всі можуть переносити літні кліматичні умови. Тому, влітку, в основному, підприємці займаються реконструкцією готелів та готуються до нового сезону. Особливо цей курорт популярний на Новорічні свята, завдяки чудовій погоді та святкуванню, до якого місто готується цілий рік.

Вартість відкриття компанії починається від 3.5 тис дол США. Вказана вартість включає тільки державні збори. Реєстрація компанії в ОАЕ займає від 1 дня в сусідніх з Дубаєм еміратах, до 3-4 тижнів в самому Дубаї. Крім того, іноді для повного виконання процедури не потрібна особиста присутність засновника, а в деяких випадках, навпаки, без особистої присутності акціонерів / засновників не обійтись. Стартовий капітал повинен починатись від 50 тис. дол. США, його має вистачити на те, щоб фірма вийшла на самоокупність і почала приносити дохід. Для цього потрібно від півроку до 2 років. Перший крок для створення готелю в Дубаї - це реєстрація компанії в департаменті економічного розвитку. Реєстрація прибережної компанії вимагатиме місцевого партнера або спонсора, тоді як компанія, яка діє у вільній зоні, не підпадає під ці вимоги.

Емірати роблять все можливе, щоб максимально привабити інвесторів. Найбільш показовим прикладом є те, що був прийнятий Закон про конкуренцію в ОАЕ, який захищає інвесторів, що обрали для себе реєстрацію компанії в цій країні. Цей закон передбачений для звільнення національної економіки від всіх несправедливих практик, які несприятливо впливають на її ефективність, в тому числі і від монополій. Закон розроблений відповідно до рекомендацій, зробленими Світовою організацією торгівлі в її останньому огляді торговельної політики ОАЕ. Закон пропонує сприятливе середовище для бізнесу, щоб сприяти ефективності, конкурентоспроможності, споживчому добробуту і сталого розвитку в країні.

Найбільш привабливим сектором для інвестицій залишається, звісно, туристичний бізнес. Ця сфера є найбільш новою та прибутковою на даний момент. Інвестиції в сферу подорожей та туризму склали 26,2 млрд. AED (7,1 млрд. Дол. США), що становило 7% від загального обсягу інвестицій. Прогнозується, що він зросте на 11 відсотків річних протягом наступних 10 років до 74,5 мільярдів AED (20,3 мільярда доларів США) в 2027 році, що складе 11,2 відсотка від загального обсягу інвестицій. [3] Багато інвесторів прагне розпочати тут нафтовидобувний чи нафтопереробний бізнес, проте, це не так просто зробити.

Не дивлячись на те, що країна відкрита для ПІІ, існує багато суворих законів, які контролюють діяльність інвесторів. Одним з таких є Закон про прямі іноземні інвестиції, в якому перераховані галузі економіки, де прямі іноземні інвестиції заборонені (негативний список).

Серед них наступні (рис.2.5)

Рис.2.5. Інвестиції, що заборонені в ОАЕ

Міністерство економіки залишає за собою право вносити зміни, які вважає необхідними, до цього списку.

Важливим моментом є те, що місцеві банки видають кредити для ведення бізнесу тим компаніям, які присутні на ринку ОАЕ як мінімум 3 роки. Проте, є виключення, і знайти банк, який погодиться видати кредит новій компанії-цілком можливо. Станом на 2020 рік, процентна ставка в ОАЕ складає 1,5% (за попередні роки, процентна ставка коливалась в межах 2-2,5%). Цей показник є одним з найнижчих у світі. Тому, хоча процес буде складним, але вигідним. Слід знати, що банківська гарантія є обов'язковою для отримання необхідної ліцензії на відкриття готелю в ОАЕ, документ, який надається Департаментом туризму та комерційного маркетингу в країні. Після подачі всіх документів Департамент туризму і комерційного маркетингу переглядає кожен документ і якщо не буде зауважень, то Ваша ліцензія буде затверджена протягом тижня. Департамент туризму і комерційного маркетингу пропонує електронну послугу, використовуючи яку можна роздрукувати ліцензію, або ж можна отримати ліцензію в офісі Департаменту. Далі, отримавши необхідні документи, потрібно

розробити проект та зайнятись приміщенням майбутнього готелю. Звісно, вигідніше придбати приміщення, проте, вартість в елітному районі може сягати 6 млн дирхамів (близько 1.7 млн дол США). Тому, для початку, потрібно ознайомитись з цінами на аренду. Наприклад, популярний район Al Garhoud, так як це недалеко від міжнародного аеропорту, вартість оренди вищого класу становить 110 Dhs (32 дол. США) за квадратний фут (0.09 квадратних метрів). У цьому списку є і Bur Dubai, де вартість оренди в недорогому сегменті становить 60 Dhs за квадратний фут. Падіння цін на офісну оренду сталося в районі Jumeirah Lake Towers, де середня вартість оренди зменшилася до 70-180 Dhs за квадратний фут. Однак райони преміум класу не підкоряються цим тенденціям - вартість оренди приміщень в Emirates Towers тримається на рівні близько 310 Dhs за квадратний фут, а в The Gate District - 225 Dhs за квадратний фут. [11]

Далі, потрібно найняти працівників. З пропозицією робочої сили на ринку туристичних послуг проблем немає. Проте потрібно пам'ятати, що, в основному, різноробочі та обслуговуючий персонал-це мігранти із сусідніх країн Азії. В них низький рівень освіти, навиків та кваліфікації, проте, на високу заробітну платню вони теж не претендують. Але, з іншого боку, Дубай-мультикультурне місто, в якому багато талановитих кадрів. Інвестор зможе легко знайти весь персонал від старших менеджерів до сервісного персоналу з профілем, який відповідає його бізнес-моделі та цільовій аудиторії.

Наприклад, для того, щоб готель повноцінно працював, потрібно, в першу чергу, найняти менеджера, мінімальна зарплата якого становить 2800 дол. США. Працівники на ресепшен отримують від 500 доларів, гест-релейшн від 500 до 1000 доларів на місяць. Прибиральники отримують від 200 доларів на місяць, офіціанти в кав'ярні-від 300 доларів. А різноробочий може розраховувати на оклад від 160 до 400 доларів. Таким чином, як і будь-де у світі, заробітна платня залежить від кваліфікації та виду зайнятості, і немає

точного середнього значення. 36 Важливо розуміти, що ОАЕ- це інша країна, в якій діють інші закони.

В період Рамадану (1 місяць на рік) робочий день будь-якого працівника, будь-якої віри та національності, скорочується на 2 години, а для мусульманина -на 3. Проте, роботодавець повинен виплачувати платню, як за повний робочий день. Обов'язковою умовою в ОАЕ для найманих робітників є знання іноземної (англійської) мови. Податків на заробітну плату немає, а вся сума без відрахувань залишається на руках у найманого робітника. На цьому етапі потрібно більш детально ознайомитись із системою оподаткування в Еміратах. Не варто забувати, що ОАЕ- це мусульманська країна, а в Корані відсутнє поняття податку, тому, тут діє спрощена система оподаткування, а на території країни взагалі відсутні більшість податків. Одним з головних та небагатьох податків в Еміратах, існує податок на прибуток. В Еміратах Абу-Дабі, Дубай та Шарджі діють такі ставки (рис. 2.6)[5]:

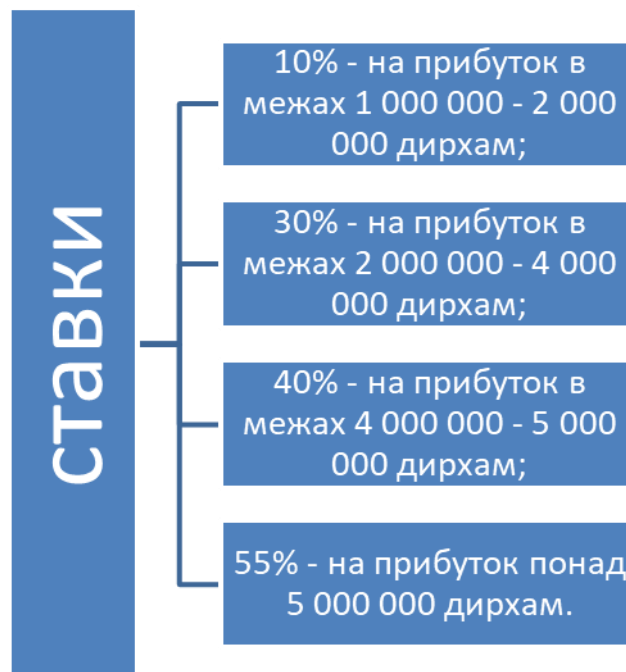

Рис.2.6. Класифікація ставок на прибуток

Політична та економічна стабільність країни залучає нових інвесторів, які тікають з менш стабільних країн регіону. Об'єднані Арабські Емірати були найбільшими одержувачами ПІІ в субрегіоні Західної Азії у 2019 році завдяки великим інвестиційним угодам у нафтовій та газовій галузях. Однак у 2020 році ПІІ в ОАЕ різко впали через пандемію COVID-19. У Дубаї вони впали на 74% у першій половині 2020 року порівняно з тим же періодом 2019 року (Reuters). Основна частина ПІІ зосереджена у секторах торгівлі, нерухомості, фінансів та страхування, виробництва, гірничодобувної промисловості та будівництва. Основними інвесторами є Великобританія, Індія, США, Франція та Саудівська Аравія.

Сильними сторонами ОАЕ є легкий доступ до нафтових ресурсів, низькі енергетичні витрати, готовність диверсифікувати економіку та висока купівельна спроможність. Відсутність прямого оподаткування бізнесу (за винятком банків, нафтових компаній та телекомунікаційних операторів) та прямого оподаткування прибутку, валютного контролю та будь-яких обмежень щодо репатріації капіталу, а також існування потужного та прибуткового банківського сектору плюс великий Пул трудової еміграції - це незаперечні активи країни.

Більше того, рішення Федерального уряду, затверджене в 2020 році, дозволило до 100% зарубіжної власності на економічні види діяльності в 13 галузях промисловості, включаючи наступні виробництво; сільське господарство; будівництво; простір; відновлювальна енергія; послуги гостинності та харчування; охорона здоров'я; транспорт і зберігання; ІКТ; професійна, наукова та технічна діяльність; адміністративні та допоміжні послуги; освітня діяльність; мистецтво та розваги. Нещодавно також було затверджено новий закон про іноземні інвестиції (Федеральний декрет-закон No 19 від 2018 р.) Із створенням підрозділу ПІІ при Міністерстві економіки з мандатом пропонувати та впроваджувати політику щодо ПІІ. З іншого боку,

головними слабкими місцями країни є невеликий розмір внутрішнього ринку, залежність від імпорту та міжнародної фінансової ситуації, а також вуглеводневий сектор. ОАЕ посіли 16 місце із 190 країн у звіті «Ведення бізнесу» за 2020 рік, опублікованому Світовим банком, втративши 5 позицій за рік.

РОЗДІЛ 3

РОЗРОБКА МІЖНАРОДНОГО ІНВЕСТИЦІЙНОГО ПРОЕКТУ ЩОДО СТВОРЕННЯ КАВ'ЯРНІ

3.1. Обґрунтування інвестиційної ідеї щодо створення кав'ярні

Кав'ярняний бізнес – один з найбільш популярних бізнесів в ОАЕ. І причина цього не лише зростаючий попит, але і висока окупність, що і обумовлює серйозну конкуренцію в цій сфері.

На сьогоднішній день в Дубаї відкрито більше 10 000 кав'ярняв і кафе. Їх кількість продовжує зростати. Як і для здійснення будь-якого іншого виду підприємницької діяльності, щоб відкрити кав'ярня або кафе, вам потрібно отримати ліцензію, яка в даному випадку повинна бути комерційною.

Щоб зрозуміти, чи потрібен вам місцевий партнер, вам потрібно визначитися з місцем розташування майбутнього кав'ярні. Якщо ви вибрали територію Фрізона, то кав'ярня або кафе буде вашої 100% -ної власністю. Якщо говорити про Дубаї, то кав'ярня і кафе часто відкриваються в таких Фрізона, як DMCC і DIFC. Проте, найбільш багатолюдні місця в ОАЕ знаходяться на території самого Дубая, а в цьому випадку без місцевого партнера або місцевого агента обійтися не вийде.

Треба сказати, що у зв'язку з пандемією COVID-19, Верховний комітет Дубая з управління кризами і катастрофами випустив нові правила для ресторанів, кафе та інших закладів громадського харчування на тлі зростання числа випадків зараження COVID-19.

Зокрема, безпечна дистанція між столами повинна бути збільшена з двох до трьох метрів. Крім того, дозволене число гостей за одним столом знижується з 10 до семи в ресторанах, до чотирьох - в кафе.

З 21 січня 2021 року в Дубаї була введена заборона на проведення живих концертів в готелях і ресторанах - він буде діяти до особливого розпорядження. Йдеться в тому числі про виступи диск-жокеїв, танцювальних та музичних колективів. Потрібно відзначити, що рішення було прийнято в високий туристичний сезон, коли заповнюваність готелів перевищила 70%. За останні тижні число випадків зараження COVID-19 зросла в рази: якщо в кінці грудня 2020 року фіксувалося в середньому близько тисячі випадків зараження в день, то в останні місяці виявляється близько 3500 випадків щодоби.

Для реєстрації кав'ярні необхідно звернутися до Департаменту економічного розвитку Дубая і подати заяву на попередню реєстрацію компанії. Після врегулювання питань в Департаменті економічного розвитку Дубая, вам потрібно буде подбати про приміщення для вашого кав'ярні. Вартість оренди не повинна перевищувати 10% від очікуваних продажів в рік.

Також, необхідно розробити детальну схему вашої кав'ярні, в якій ви повинні відзначити приміщення для зберігання і обробки харчових продуктів, санітарні зони (туалети), вікна, систему вентиляції, розташування обладнання (включаючи посудомийні машини), входи і виходи.

Після цього (або під час очікування дозволу) можна починати займатися внутрішньою обробкою приміщень, встановленням обладнання і декором. Для цього також потрібно отримати деякі дозволи в державних органах. І тільки після цього є сенс подавати заяву в муніципальне управління для отримання остаточного затвердження.

Для відкриття мережі кав'ярень потрібно керуватися цією ж схемою. В цьому випадку, кожен з кав'ярняїв мережі повинен пройти через всі вищевказані етапи затвердження та отримання дозволів, та ліцензій.

Серед кав'ярняних концепцій в Дубаї будуть переважати цільові заклади для бізнес-мандрівників, туристів і місцевих жителів. Тип закладу - легкодоступна закусочна поза готелем. Ще одним трендом стануть екологічно

чисті органічні продукти-складові страв меню, а також додавання місцевих овочів і фруктів по сезону. Експерти галузі прогнозують, що здорове харчування буде актуально як ніколи. Також, відвідувачі, втомлені від вишуканих страв, порадіють простою і зрозумілою їжі. Це ж стосується інтер'єрів і атмосфери закладу. У Європі переважають тенденції відкритості і дружніх відносин шеф-кухаря з клієнтами, що стає дуже популярним у всьому світі, в тому числі і в Дубаї. Цілком очікувано, що в Дубаї знайде популярність національна і Левантійська кухня. Тобто ключовими орієнтирами рестораторів будуть - простота, натуральність, екологічність, доступність.

Ринок ОАЕ швидко розвивається, тому приваблює багато гравців та існує дуже велика конкуренція. Власникам потрібно вдаватись особливих заходів та забезпечувати бездоганну якість сервісу, щоб існувати на цьому ринку.

Приймаючи до увазі те, що міжнародний аеропорт Дубай (DXB) – один з самих завантажених у світі, можливо скористатися цією можливістю. У 2019 році (до початку пандемії) його пасажирообіг становив більш ніж 86 мільйонів пасажирів.

Трансферні потоки крізь цей аеропорт – також мільйони пасажирів у рік. Багато з них намагаються провести декілька днів у Дубаї, прямуючі до іншого пункту призначення.

У співробітництві с авіакомпаніями можливо запропонувати QR-коди зі знижками у бортових журналах авіакомпаній. Також доцільно прийняти участь у бонусній програмі авіакомпанії Emirates, пропонуючи нарахування Skywards миль за кожен дірхам, витрачений у кав'ярні. Emirates – найбільший перевізник у Дубаї. Інша авіакомпанія с великим пасажирообігом – Fly Dubai, з якою також можливо співпрацювати.

Можливо також використання мобільного додатку з GPS функціями, який буде показувати розташування найближчої кав'ярні.

3.2 Розрахунок очікуваних доходів та оцінка економічної привабливості інвестиційного проекту

Згідно вимогам кав'ярня до 200 відвідувачів має бути 150 м², тому середня кількість відвідувачів нашої кав'ярні складає 120 осіб одночасно. Основні години активності відвідування складає обід та вечір, тому основні 200 відвідувачів на день. Середня ціна кави чи чаю складає 15 – 20 дирхамів, десерти коштують 30 – 40 дирхамів. Середній розмір чека складає 55 дирхамів, що відповідає 15 доларам. Оборót за день складає $200 * 15 = 3000$ дол. За місяць оборót складає $3000 * 30 = 90000$ дол. Річний оборót $90\,000 * 12 = 1\,080\,000$ дол.

До послуг включено доступ до мережі інтернет та безкоштовна парковка.

В перший рік роботи планується, що кав'ярня буде мати сезонність. Найбільший ріст попиту буде в період вересень-грудень та лютий-травень, так як цей період вважається найбільш туристичним серед гостей Еміратів. Спад очікується на літній період.

Компанії, засновані у вільних зонах, регулюються правилами відповідних вільних зон. Щоб отримати необхідні ліцензії та погодження, потрібно звернутися з документами до відповідного органу. В нашому випадку, отримати ліцензію можна на веб-сайтах FreeZone, DIFC, DMCC [12]. Зручний інтерфейс дозволяє отримати консультацію та перелік усіх необхідних документів. У разі отримання ліцензії термін її дії становить 1 рік з моменту отримання. У випадку, коли ліцензія не продовжується протягом 4 місяців після строку її валидності, вона анулюється. Для поновлення ліцензії потрібно сплатити штраф та повторна реєстрація.

Розрахунок витрат на оплату праці за рік наведено в таблиці 3.1.

Таблиця 3.1 – Витрати на заробітну плату

Посада	Кіл-ть робітників	З/п на місяць	Всього на місяць з/п	З/п на рік	Нарахування на рік (17,5% від заробітної плати)	Всього з нарахуваннями
Керуючий	1	2500	2500	30000	5250	35250
Бухгалтер	1	1500	1500	18000	3150	21150
Адміністратор	1	2000	2000	24000	4200	28200
Основні працівники	6	1000	6000	72000	12600	84600
Різноробочий	1	300	300	3600	630	4230
Всього:	10	7300	12300	147600	25830	173430

Джерело. Складено автором

Тож для початку, підрахуємо початкові інвестиції (табл. 3.2.) та щомісячні витрати протягом року (табл. 3.3.)

Таблиця 3.2

Стартові витрати

Назва статей витрат	Сума, дол. США
Оренда приміщення (100 м2)	2000
Поточний ремонт приміщення	2000
Реєстрація	3500
Капітал	13700
Меблі	12000
Обладнання бару та стійки	1500
Пристрої та обладнання, електроніка	7000
Миючі засоби	150
Антисептики, серветки	150
Зарплата персоналу і виплати до фондів	14453
Маркетингові витрати	5000
Всього	61453

Таким чином, інвестиційний капітал - за рахунок власних коштів інвестора проекту (61453 дол. США).

Таблиця 3.2.

Щомісячні витрати

Назва статей витрат	Щомісяця, дол.США	На рік, дол.США
Оренда	2000	24000
Заробітна плата працівників та нарахування на неї	14453	173430
Реклама	500	6000
Комунальні витрати	500	6000
Резерв на додаткові витрати	500	6000
Сировина	40000	480000
Матеріали	19000	228000
Всього	76953	923430
Амортизація	367	4400
Разом:	77320	927830

Амортизація основних засобів це поступове перенесення вартості основних засобів на собівартість товарів, робіт та послуг. Розрахунок наведено у табл. 3.3.

Таблиця 3.3

Розрахунок амортизації

Назва	1 рік	2 рік	3 рік	4 рік	5 рік
Меблі (12 000 / 4 роки)	3000	3000	3000	3000	
Техніка (7000 / 5 років)	1400	1400	1400	1400	1400
Всього	4400	4400	4400	4400	1400

Розрахунок потенційного доходу з урахуванням податків наведено у табл.3.4.

На сьогодні (до пандемії) стостерігається зростання туристів і тому плануємо ріст 3% щорічно.

Згідно цьому розрахуємо потенційний дохід від роботи кафе за місяць:

За місяць оборот складає $3000 * 30 = 90000$ дол.

Сума ПДВ становить 5% від доходу. Розрахуємо ПДВ:

$90000 \text{ дол.} \times 0,05 = 4500 \text{ дол. США.}$

Чистий дохід за мінусом витрат на ПДВ буде складати:

$$90000 - 4500 = 85500 \text{ дол. США.}$$

Порахуємо валовий прибуток, віднімаючи з доходу витрати в місяць:

$$85500 - 77320 = 8180 \text{ дол. США.}$$

Податок на прибуток відсутній. Тому чистий дохід дорівнює: 8180 дол. США.

Разом в рік компанія приносить чистий дохід:

$$8180 \times 12 = 98160 \text{ дол. США.}$$

Розраховуємо рентабельність (чистий дохід / чистий дохід за мінусом витрат на ПДВ) $\times 100\%$:

$$(8180/85500) \times 100\% = 9,57\%.$$

Визначимо ефективність проекту. Так як дохід зростає, то витрати також будуть зростати на 3% відповідно, так як збільшуються витрати на утримання.

Розрахуємо чистий прибуток від діяльності у табл. 3.4.

Таблиця 3.4

Грошові потоки

Показник	0	1 рік	2 рік	3 рік	4 рік	5 рік
Інвестиції	61453					
Дохід, дол.		1080000	1112400	1145772	1180145	1215550
ПДВ, 5%		54000	55620	57289	59007	60777
Балансовий прибуток		1026000	1056780	1088483	1121138	1154772
Витрати, дол.		927830	955665	984335	1013865	1044281
Чистий прибуток, дол.		98170	101115	104149	107273	110491
Амортизація		4400	4400	4400	4400	4400
Чистий вхідний грошовий потік		102570	105515	108549	111673	114891
Ставка дисконтування		0,85	0,72	0,61	0,52	0,44
Чистий дисконтований грошовий потік		87185	75971	66215	58070	50552

Депозитна ставка в країні становить 2,4%. Рівень інфляції 2,6%. Поправка на ризик 12%.

Розрахуємо ставку дисконтування (i):

$$i = (1+0,024) \cdot (1+0,026) \cdot (1+0,12) - 1 = 0,177 \text{ чи } 17,7\%$$

Розрахуємо дисконтну ставку:

$$1 \text{ рік: } 1/1,177 = 0,85;$$

$$2 \text{ рік: } 1/1,177^2 = 0,72;$$

$$3 \text{ рік: } 1/1,177^3 = 0,61.$$

$$4 \text{ рік: } 1/1,177^4 = 0,52.$$

$$5 \text{ рік: } 1/1,177^5 = 0,44.$$

Грошові потоки(1) = амортизація+ чистий прибуток.

$$\text{Перший рік: } 4400 + 98170 = 102570$$

$$\text{Другий рік: } 4400 + 101115 = 105515;$$

$$\text{Третій рік: } 4400 + 104149 = 108549;$$

$$\text{Четвертий рік: } 4400 + 107273 = 111673;$$

$$\text{П'ятий рік: } 4400 + 110491 = 114891.$$

Дисконтовані грошові потоки (2)= грошові потоки(1)* дисконтну ставку

$$1 \text{ рік: } 102570 * 0,85 = 87185$$

$$2 \text{ рік: } 105515 * 0,72 = 75971$$

$$3 \text{ рік: } 108549 * 0,61 = 66215$$

$$4 \text{ рік: } 111673 * 0,52 = 58070$$

$$5 \text{ рік: } 114891 * 0,44 = 50552$$

Всього за 5 років: 337992 дол. США

Для того, щоб визначити, чи є проект ефективним, потрібно розрахувати його чисту теперішню вартість (NPV), період окупності та індекс рентабельності.

NPV=сума дисконтованих грошових потоків-інвестиції.

$$NPV = 337992 - 61453 = 276539 \text{ дол. США}$$

Так як $NPV > 0$, то, згідно цьому показнику, проект можна рекомендувати для інвестиції.

Тепер ми можемо розрахувати індекс рентабельності (PI), який характеризує ефективність капіталовкладень. Чим вище цей показник, тим доцільніше проект.

Індекс рентабельності - це дисконтований грошовий потік, розділений на інвестиції:

$$PI = 276539 / 61453 = 4,5$$

$PI > 1$, тому, цей проект слід приймати.

Тепер розрахуємо період окупності нашої кавярні.

Період окупності (PP) = це інвестиції, розділені на середньорічний дисконтований дохід.

$$\text{Середньорічний дисконтований потік} = 276539 / 5 = 55307,8 \text{ дол. США.}$$

$$PP = 61453 / 55307,8 = 1,1, \text{ тобто 1 рік та 1 місяць.}$$

Таким чином, покладаючись на всі розрахунки, можна зробити висновок, що відкривати кав'ярню в Дубаях - є досить ефективна та рентабельна ідея, яка окупить себе за рік роботи.

Також прибутки можуть збільшитись, якщо приділяти більше уваги рекламі. Проте, з часом все більше і більше відвідувачів будуть в кафе, то ймовірно, що вже на четвертий рік функціонування, прибуток буде зростати не на 3% щорічно, а на 8-12%. Разом з цим будуть зростати і витрати, але в будь-якому разі, проект буде приносити прибуток.

ВИСНОВКИ

Перш ніж здійснювати міжнародні капіталовкладення, інвестор повинен оцінити інвестиційний клімат країни. Для цього потрібно проаналізувати економічне, політичне, соціальне середовище та зважити всі потенційні ризики. Наш проект- кав'ярня планує здійснювати свою діяльність в ОАЕ. Це країна, яку називають «феноменом» у сучасному світі, так як ще жодній державі не вдалось досягти такого успіху за такий короткий час. Для того, щоб в цьому переконатись, достатньо знати лише те, що за останні 50 років ВВП країни збільшилось у 400 разів. Це країна, в якій практично відсутнє безробіття та бідність. Тут завжди є попит та пропозиція робочої сили. Інфляція тут стабільно низька. Проте, влада досить чітко розуміє всі потенційні проблеми та робить все можливе, щоб зберігати лідируючі позиції ще не одне століття.

Країна робить все можливе, щоб сприяти міжнародним інвестиціям, так як це додаткові кошти у бюджет. Тут відсутні більшість податків, досить прості та зрозумілі правила для ведення бізнесу, немає корупції, проте є репутація, як надійної та багатой країни, в якій хоча б раз інвестор мріяв здійснювати свою діяльність.

Емірати зараз проводять успішну політику диверсифікації економіки, що означає зменшення частки нафти у ВВП та, відповідно, зменшення залежності від «чорного золота». Найбільша увага приділяється сільськогосподарському та туристичному секторам, так як у країни дуже хороший потенціал для розвитку цих галузей. Особливо це стосується туристичного сектору, так як на даний момент, ОАЕ вважаються одним з курортів у світі, попит на туристичні послуги якого постійно зростає.

Аналіз інвестиційного клімату підтвердив, що ОАЕ-це дуже гарний вибір для інвестування. Проте, інвестор має також завчасно зробити розрахунки,

оцінити можливі витрати та прибутки та ще багато чого, перш ніж вкладати кошти. Отже, провівши необхідні розрахунки щодо нашого проекту, було прийнято рішення, що відкривати кав'ярню в Дубай-це дуже ефективна та рентабельна ідея. Вклавши в проект 61453 дол. США, інвестор зможе повністю окупити його вже за 1 рік роботи.

Кав'ярняний бізнес - один з найбільш популярних бізнесів в ОАЕ. І причина цього не лише зростаючий попит, але і висока окупність, що і обумовлює серйозну конкуренцію в цій сфері.

Тому перед тим, як відкрити кав'ярня в Дубаї, Шарджі або будь-якому іншому еміраті, вам слід провести ретельне маркетингове дослідження, розробити концепцію і вибрати стратегічно вірне місце розташування, щоб зуміти протистояти швидко зростаючій конкуренції.

Ріст попиту приводить до щорічного росту прибутку на 3%. Це тільки у перші роки роботи. Починаючи з четвертого року функціонування, власник може розраховувати на те, що щорічний прибуток збільшиться, щонайменше, на 8 – 12 7%. Разом з цим, звичайно, будуть зростати і витрати, проте, доходи покривають всі затрати, а отже, кав'ярня - ефективний та прибутковий бізнес.

Аналізований проект є достатньо успішним. Проте, можливо ще збільшити прибутковість за рахунок: продумана маркетингова стратегія. Керівництво повинно включити більше витрат на рекламу та найняти маркетолога або звернутись до професіоналів, щоб виділити конкурентні переваги. Це потрібно зробити для того, щоб виграти конкурентів на ринку та заохочувати більшу аудиторію.

Підвищення репутації. Дубай-це місто-бренд, імідж якого напрацьовувався роками.

Таким чином, підсумовуючи все вищесказане, можна дійти висновку, що відкриття бізнесу, а саме - кав'ярню в Дубаях або в країні в цілому, це досить вигідна ідея. Звичайно, є певні ризики та перешкоди, проте, зі сторони влади

цієї країни, робиться все можливе, щоб інвестор почував себе впевнено та міг успішно вести бізнес, поповнюючи скарбницю ОАЕ. Проте, інвестор, зі свого боку, повинен дотримуватись всіх законів та не йти попри них. Саме тоді він зможе перетворити свою ідею в реальність, а бізнес-в постійний прибуток.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Адамчик В.В. Міжнародна інвестиційна та інноваційна діяльність: теоретичні та прикладні аспекти: навч. посіб. / В.В. Адамчик ; Нац. ун-т "Львів. політехніка". - Тернопіль ; Львів : Крок, 2014. – 238 с.
2. Андрющенко Г.О. Малі підприємства: критерії визначення // Формування ринкових відносин. – 2017. - №10. – с. 3-6
3. Бабінська О.В. Віртуальне підприємництво – стратегія майбутнього // Формування стратегії розвитку регіону на інноваційній основі (за матеріалами XIV Міжн. наук.-практ. конф.): Науковий вісник ЧТЕІ КНТЕУ. Вип. I. – Чернівці: АНТ Лтд., 2017. – Ч I. – С. 78–82.
4. Белокреницкий В. Восток на рубеже веков – некоторые итоги и перспективы развития //Восток. – 2001. – № 5.
5. Бізнес-план: практ. посіб. / К. Барроу, Пол Барроу, Роберт Браун.; [3-є вид.] – К.: Знання, 2018. – 285 с.
6. Буряк Л. Д.Фінансовий менеджмент у малому бізнесі Навч. посіб. — К.: КНЕУ, 2017. — 432 с.
7. Варналій З.С. Мале підприємництво: основи теорії і практики. – 2-ге вид., випр. і доп. – К.: Знання, КОО, 2013 – 302с.
8. Вільна торгова зона DMCC [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.dmcc.ae/> Загол. з екрану. – Мова англ.
9. Вініченко І.І. Формування системи управління інвестиційною діяльністю підприємства.// Інвестиції: практика та досвід. - 2017.- № 4.- С. 9-13.
10. Вініченко І.І. Формування умов інвестування економічного розвитку підприємства. //Економіка і держава. - 2016. - № 8. - С.38 - 40.
11. Воронкова А.Е. Концепція управління конкурентоспроможним потенціалом підприємства // Економіст. – 2017. - №8. – с. 14-17.

12. Всесвітнє статистичне джерело економічного становища країн – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.statista.com>. – Загол. з екрану. – Мова англ.
13. Галан Н.І. Державна підтримка малих та середніх підприємств в Європейському союзі // Фінанси України. – 2015. – № 5. – с. 112-118
14. Гойко А. Ф. Методи оцінки ефективності інвестицій та пріоритетні напрями їх реалізації / А. Ф. Гойко. — К. : ВІРА-Р, 1999. — 320 с.
15. Гресків Т.С. Особливості інвестування економіки.// Інвестиції: практика та досвід. - 2018.-№ 5.- С. 8-12.
16. Дані рейтингу «Doing business» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.doingbusiness.org/>, вільний. – Загол. з екрану. – Мова англ.
17. Департамент туризму та комерційного маркетингу Дубаю [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.visitdubai.com/> Загол. з екрану. – Мова англ.
18. Должанський І.З., Загорна Т.О., Удалих О.О. Управління потенціалом підприємства. Навч. посіб. – К.: Центр навч. літ., 2016. – 362с.
19. Єгорова І.Г. Міжнародна інвестиційна діяльність: навч. посіб. / І.Г. Єгорова, Г.І. Матукова, Я.О. Ізмайлов, А.В. Куценко, С.І. Мацюра. – Кривий ріг: Видавничий дім, 2010. – 291 с.
20. Задоя А.О. Міжнародна інвестиційна діяльність: навчальний посібник [Електронний ресурс] / А.О. Задоя. – Дніпро: Університет імені Альфреда Нобеля, 2018. – 122 с.
21. Лук'яненко Д.Г. Міжнародна інвестиційна діяльність: [підручник] / Д.Г. Лук'яненко, Б.В. Губський, О.М. Мозговий та ін.; за ред. Д.Г. Лук'яненка. – К.: КНЕУ, 2003. – 387 с.
22. Міжнародна інвестиційна діяльність: навч.-метод. посіб. для самот. вивчення дисципліни / Л.В. Руденко [та ін.]; заг. ред. Л.В. Руденко; Державний

вищий навчальний заклад "Київський національний економічний ун-т ім. Вадима Гетьмана". – К. : КНЕУ, 2008. – 168 с.

23. Офіційний сайт ОАЕ. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://u.ae/en/about-the-uae/> –вільний. Мова англ.

24. Офіційний сайт туризму ОАЕ. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://u.ae/en/information-and-services/visiting-and-exploring-the-uae/travel-and-tourism> –вільний. Мова англ.

25. Пересада А.А. Інвестиційний процес в Україні. Навчальний посібник. - К.: Лібра., 2019. – 337с.

26. Портал уряду ОАЕ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://u.ae/>– Загол. з екрану. – Мова англ.

27. Світовий атлас даних [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://knoema.ru/atlas>

28. Світова статистика прямих іноземних інвестицій [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://unctad.org/> Загол. з екрану. – Мова англ.

29. Ціни на комерційну нерухомість [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://prian.ru/price/united-arab-emirates-13066-3093450.html>

30. Швед В.В. Міжнародна інвестиційна діяльність: навч. посіб. / В.В. Швед, О.А. Закладний. – Вінниця, 2017. – 224 с.